časopis gréckokatolíckej cirkvi

slovo

10 Sk · Ročník XXXIII. · Číslo 6 · 18. marec 2001

VYSVIACKA BISKUPA V TORONTE

Rádio TWR Slovakia

6 235 a 7380 kHz, 49m a 41 m (KV)
6:30-6:45
19.3. - Radostná zvesť
20.3. - Slová pokoja
21.3. - Úlomky zo života
23.3. - Slovo pre rodinu
24.3. - /12:30/ Program pre deti
- /12:45/ Nie, čo si o mne pomyslia ľudia, ale Otec
26.3. - Radostná zvesť
27.3. - Slová pokoja
28.3. - Úlomky zo života
30.3. - Slovo pre rodinu
31.3. - /12:30/ Program pre deti

ASTRA 11.038 GHz v.pol. zvuk 7.74 MHz
17:00-17:30
19.3. - Myšlienky a názory
20.3. - Pre malých i veľkých
21.3. - Smrť bohatého človeka /príbeh/
22.3. - Nejla - 6.časť
23.3. - So svetlom a za svetlom - 3.časť
24.3. - Ona urobila, čo mohla
25.3. - Rozumieš potrebám svojej manželky?
26.3. - Myšlienky a názory
27.3. - Pre malých i veľkých
28.3. - Cesta opustenej /príbeh/
29.3. - Život z viery
30.3. - So svetlom a za svetlom - 4.časť
31.3. - Aké máte občianstvo?
1.4. - Kresťanstvo v rodine

1 395 kHz, 215m (SV) **22:15-23:00**
19.3. - To musím mať aj ja!
20.3. - Herodes I. a II.
21.3. - Nikomu nie som dlžen I /príbeh/
22.3. - Poznanie a viera
23.3. - Jan Williams misionár medzi kanibalmi - 1. časť
24.3. - Pohotovostný lekár zasahuje - 3. časť/25
25.3. - Lukáš 19.-20:26.
26.3. - Päť nebezpečných modlitieb
27.3. - Dávidovi hrdinovia
28.3. - Nikomu nie som dlžen II /príbeh/
29.3. - Poznanie a viera
30.3. - Jan Williams-misionár medzi kanibalmi - 2. časť
31.3. - Pohotovostný lekár zasahuje - 4. časť/25
1.4. - Nedeľa s Bibliou

Obsahy niektorých relácií:

Jan Wiliams - misionár medzi kanibalmi / 23.3.; 30.3./ - Príbeh anglického misionára na tichomorských ostrovoch.
Nikomu nie som dlžný /21.3.; 28.3./ - Boli zviazaní mnohými putami, ale sa pohádali a znepriatelili. Po čase sa udobrili, no zmierenie bolo predstierané...
To musím mať aj ja! /19.3./ - Ženy sa rady porovnávajú, čo vedie k nespokojnosti a nevďačnosti.

Pozor! V sobotu o 12:30-13:00 sa vysiela na KV na 9490 kHz (31m) a 7380 kHz (41m)

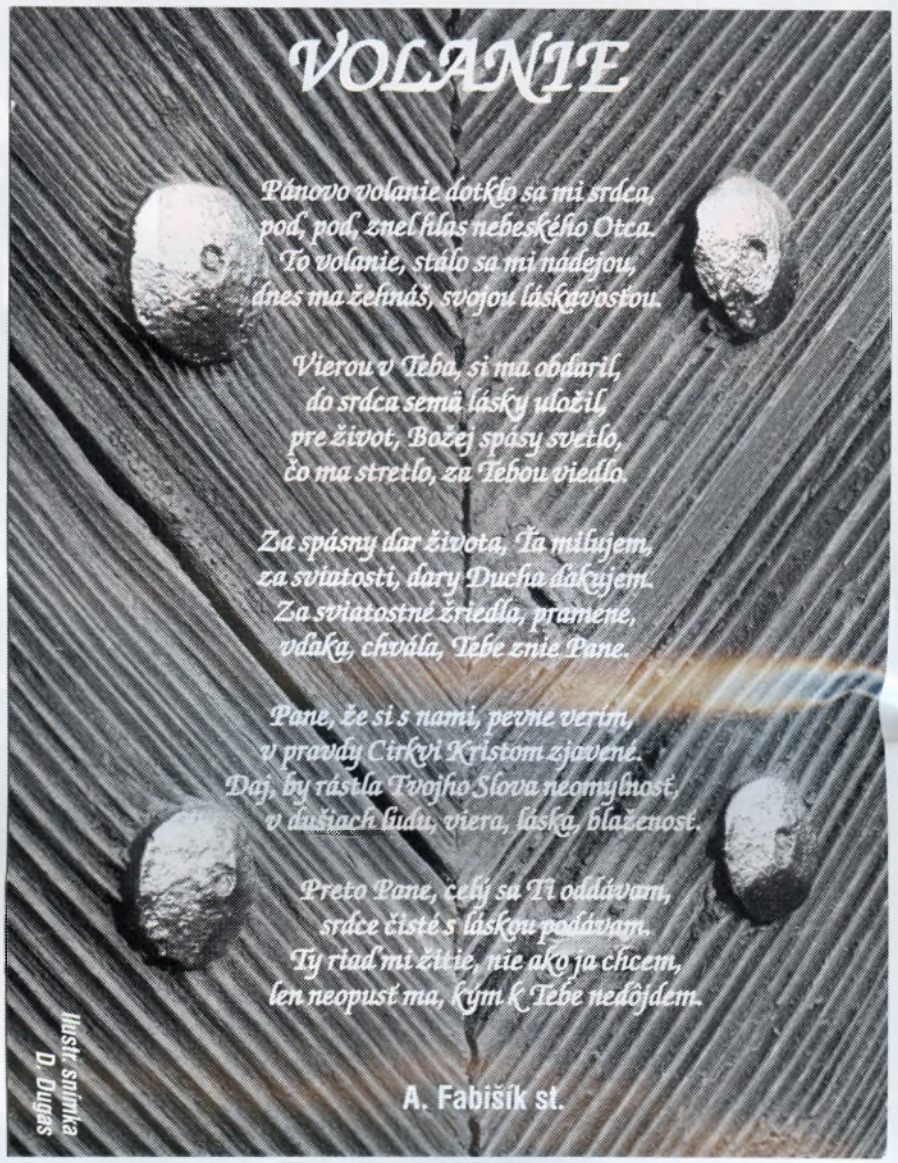

Slovenský rozhlas - náboženské vysielanie

Nedeľa: **Rádio Devín**: 8:05-9:00 Hudba, život, viera; 18:00-18:30 Slovo pre veriacich i neveriacich; **Rádio Slovensko**: 9:30-10.30 Kresťanská nedeľa (liturgia)
Pondelok: **Rádio Slovensko**: 19:20-19:50 Frekvencia M (relácia pre mládež); 20:05-22:00 Cesty (náboženské spektrum)
Štvrtok: **Rádio Slovensko**: 19:20-19:30 Rádio Vatikán

Rádio Vatikán

FM 93,3 MHz, MW 1530-AB kHz,
SW 4005 kHz. Intelsat 325,5 East (Atlantik)

05:25-05:40; 19:45-20:00 - slovensky
05:10-05:25; 19:30-19:45 - česky

Rádio LUMEN

92,9 Prešov; 93,3 B.Štiavnica, Levice; 94,4 Košice; 97,8 Stredné Považie; 102,9 Pohronie, Tatry; 103,3 Michalovce; 104,5 Prievidza; 105,8 Orava; 106,3 Gemer

Nabudúce

Príhovor od o. Mareka Pribulu; Duchovná služba v armáde SR - rozhovor s plk. ThMgr. Tomášom Semkom, zástupcom riaditeľa ÚVD na Ministerstve obrany SR; Eucharistia – obeta, vďakyvzdanie a hostina od o. Michala Zorvana

obsah

Eucharistia - sviatok kresťanskej dospelosti 4
Každá chvíľa života je jedinečná 6
Sv. prepodobný mučeník Nikón a spoločníci 7
Liturgický kalendár 7
Krížupoklonná nedeľa 8
Poučné slovo nášho otca sv. Jána Zlatoústeho o pôste 8
4. pôstna nedeľa 9
Vysviacka o. biskupa J. Pazaka 10
Malá poradňa 12
Sláva Ježišu Christu 12
Vďaka Ti svätý Jozef 13
Ako sa volá purpurový biskupský plášť? 13
Správy z kresťanského sveta 14
Správy z domova 15
Recenzia 17
Zábava 18
Miléniová súťaž s PETROU 18
Oznamy, inzercia 19

slovo - časopis gréckokatolíckej cirkvi ■ Vydáva Náboženské vydavateľstvo PETRA s cirkevným schválením Gréckokatolíckeho biskupstva pod č.j. 3317/99. ■ **Šéfredaktor:** Mgr. Juraj Gradoš ■ **Cenzor:** Anton Mojžiš ■ **Redaktori:** Adriana Dolinská, Ján Jalakša, PhDr. Valéria Juríčková, Mgr. Katarína Rabiková ■ **Adresa redakcie:** SLOVO, Hlavná 3, P.O.Box 204, 080 01 Prešov, tel./fax: 091-7733323, e-mail: slovogrk@nextra.sk ■ **Externí redaktori:** *Košice:* ThLic. Michal Hospodár - tel./fax: 095-6421712, *Kanada:* Jozef E. Suchý - e-mail: jesuchy@pathcom.com, *Vojvodina:* Mgr. Roman Miz - tel./fax: 00381-21-615590 ■ **Osvit, tlač a väzba:** Vydavateľstvo Michala Vaška, Prešov ■ **Celoročné predplatné:** 260 Sk ■ **Poštovné:** Slovensko: do 5 ks: 78 Sk/ks, nad 5 ks zadarmo, letecky: 1144 Sk (34 USD)/ks, pozemne: 520 Sk (20 USD)/ks ■ Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Zaslané rukopisy nevraciame. ■ Novinové zásielky: 13/VsRP/99 ■ ISSN 1335-7492
Snímka z titulnej strany: Katedrálny chrám Premenenia Pána v Toronte, fotomontáž

„Ja až raz budem vyzdvihnutý od zeme, všetkých pritiahnem k sebe“ (Jn 12, 32).

Dvetisícročná história kresťanstva je potvrdením týchto slov Muža bolestí, ktorý je znamením záchrany. Boží ľud prichádza počas svätého pôstu vo väčšom počte, aby s vďakou a v úžase hľadel na Božiu lásku, ktorá ide až do krajnosti.

V polovici pôstu na krížupoklonnú nedeľu sa náš pohľad upriamuje na Ježiša na kríži, na ktorom ako Spasiteľ sveta zmyl hriechy ľudstva: Môj, aj všetkých ľudí až do skončenia sveta. Výstup Krista na Golgotu priniesol pokoj a odpustenie. Na tento okamih sa pripravoval v skrytosti Nazareta a potom tri roky hlásal blahozvesť chudobným, aby boli schopní prijať z tajomstva kríža.

Snaha nás ľudí je upriamená na to, ako sa zbaviť utrpenia, ako ho odstrániť zo svojho života. *„Preč s ním!“* (Jn 19, 15) kričal zástup židovského ľudu, pre ktorý tajomstvo Boha ukryté v Kristovi, v jeho slabosti bolo nepochopiteľné, preto volili radšej nijakého, ako takého Mesiáša!

Slobodná vôľa pre človeka znamená aj možnosť zhrešiť. A následok? Porušiteľnosť, a to je utrpenie a kríž. Ak Boh prišiel zachrániť človeka, nemohol ísť inou cestou, ako začať napravovať zlobu. Hriech znamená degradáciu človeka v tej najplnšej forme - prináša otroctvo. Omilostenie sa uskutoční v náprave toho podstatného. Boží služobník je muž opovrhnutý ľuďmi, a zdá sa, aj zavrhnutý Bohom. Je to však Božia cesta záchrany človeka.

Boh sa nebojí opovrhnutia. Je ochotný urobiť všetko, aby vyviedol človeka zo skazy hriechu a priviedol ho k milosti a k pravde. V pokore stojme pred Ježišovým krížom, lebo aj keď sa zdalo, že zomrie zločinec, bol to Boží Svätý, Vyvolený, ktorý sa obetoval do krajnosti.

Teda nie baránky každoročne obetované v starej zmluve, ale Boží Syn svojou drahou krvou uzmieril ľudstvo s Otcom. Takú hodnotu má človek v Božích očiach! V roku 630 po Kristovi získal byzantský cisár Heraklios po porážke perzského kráľa Chorsoa opäť relikvie svätého kríža, ktoré Chersoa pred štrnástimi rokmi odviezol z Jeruzalema. Keď mali vzácnu relikviu opäť umiestniť v bazilike Božieho hrobu, ktorú postavil Konštantín Veľký na Kalvárii, stala sa zvláštna udalosť. Stará história ju opisuje takto: Heraklios vyzdobený zlatom a drahokamami, chystal sa prekročiť bránu vedúcu na Kalváriu, ale nedokázal ísť vpred. O čo viac sa snažil, o to menej vládal urobiť nejaký pohyb. Nastal všeobecný údiv. Biskup Zachariáš odkázal cisárovi, že jeho triumfálny odev nie je na túto udalosť vhodný pre pokoru, s akou Kristus prekročil túto bránu, keď kráčal s krížom. Cisár si vyzliekol nádherné rúcho a bosý, ako každý iný kráčal, už bez prekážok na miesto, kde kríž vztýčili.

Aj my keď si pôjdeme bozkom uctiť kríž, zanechajme svoju pýchu. Naučme sa pokore a Kristovej ceste. Ježiš ide do krajnosti, aby priniesol odpustenie. Jeho láska nepozná hraníc. V poslušnosti Otcovi ide *„až na smrť na kríži“* (Flp 2, 8). Slovo lásky k človeku Boh neberie, ale ide na kríž a učí nás jedinej správnej ceste.

Martin Gutl nám na základe svojich skúsenosti ponúka inzerát nasledujúceho znenia: „Hľadá sa človek, jeden z piatich miliárd. Výška a vzhľad nerozhoduje. Bankové konto a značka auta sú vedľajšie. Ponúkané povolanie je zaujímavé, požiadaviek je nadľudsky veľa: viac počúvať ako hovoriť, viac rozumieť ako riadiť, viac pomáhať ako sa sťažovať. Hľadá sa človek. Za vďačnosť neponúkame nijaké garancie. Ak sa cítite pre túto prácu spôsobilý, prihláste sa, prosím, čo najskôr u prvého, koho stretnete.“

Takúto lásku nám prejavuje Boh. *„Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám“* (Jn 13, 15). Náš život nech je v znamení Božieho odpustenia.

„Tvojmu krížu klaniame sa Vládca a tvoje sväté vzkriesenie oslavujeme.“

Tieto slová, ktoré spievame pri uctení sv. kríža, aj nás nech povzbudia, aby sme dokázali stáť pred krížom Krista a učiť sa od neho skrúšenosti a tichosti srdca, ktorá by nás mala charakterizovať a ktorú by mali cítiť všetci okolo nás, pretože Kristov príklad treba uviesť do života. To od nás očakáva i náš Pán. On nám dá silu, aby sme na konci nášho putovania - našej osobnej krížovej cesty - mohli povedať ako on: *„Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha“* (Lk 23, 46). *„Dokončil som dielo, ktoré si mi dal vykonať“* (Jn 17, 4). *„Je dokonané“* (Jn 19, 30).

Mgr. Ján Zavacký
prešovský generálny vikár

Ilustr. snímka L. Lehotský

Eucharistia centrum a stredobod kresťanského života

Krstom a birmovaním sa človek zaštepuje do životodarného stromu, ktorým je Ježiš Kristus, alebo ako píše svätý apoštol Pavol, človek sa stáva údom tajomného tela Kristovho.

Ak však v strome neprúdi miazga, alebo v tele krv do niektorej časti a neprináša tam potrebnú energiu k životu a rozvoju, tá odumiera.

Je len samozrejmé, že Eucharistia je tou životodarnou miazgou a zdrojom sily k životu pozemskému, ale najmä k večnému. Ježišove slová: *„Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne. Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť" (Jn 15, 4–5),* sú jasným potvrdením nevyhnutnosti napojenia na neho. Spôsob a zdroj čerpania samotnej sily pre večný život nám náš Spasiteľ ponúka takto: *„Lebo moje telo je pravý pokrm a moja krv je pravý nápoj. Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom. Ako mňa poslal živý Otec a ja žijem z Otca, aj ten, čo mňa je, bude žiť zo mňa" (Jn 6, 55–57).* Prostredníctvom týchto Ježišových slov sa dostávame k odhaleniu a poznaniu dvoch veľmi dôležitých právd pre každého kresťana. Prvá hovorí o tom, že **bez neho nič nemôžeme urobiť**. Druhá, že napojenie na Ježiša Krista sa podľa jeho vôle uskutočňuje **prijímaním jeho Tela a Krvi**. Cirkev teda jednoznačne správne učí, že skrze Eucharistiu sa uskutočňuje najdokonalejším spôsobom, v tomto živote, zjednotenie s Kristom, ku ktorému sme boli pozvaní, a ktoré v nás bolo započaté v krste.

Ostaňme ešte chvíľku uvažovať o Ježišovom prirovnaní o viniči a ratolestiach. Niekde je zvykom na začiatku decembra odrezávať a dávať do vázy vetvičky čerešne. Tie potom v teple domu a vo vode do vianočných sviatkov rozkvitnú. Myslím však, že nikto, kto toto robí pre skrášlenie svojho príbytku neočakáva, že o ďalší mesiac, či dva, si zaje čerstvých čerešní, ktoré mu dozreli na oných vetvičkách. Tie totiž zakvitli a vyschli. Ak chce niekto tie čerešne, alebo iné ovocie, neoddeľuje plodonosné výhonky od kmeňa, ale sa usiluje ošetrovať ich tak, aby sa neodlomili a potom má záruku dobrého ovocia.

V tomto svete veľa ľudí koná mnoho dobrých skutkov, ale len tí, ktorí spájajú svoj život s Ježišom Kristom a neoddeľujú sa od neho, prinášajú pravé a zaručene isté ovocie pre večný život, a nie len kvety pre život pozemský. Isteže sa vieme zaradovať aj kvetom, ale hlavný zmysel má predsa len zrelé ovocie. *Zákonitosť* kvitnutia do ratolestí vkladá ich Stvoriteľ, ale ten istý Stvoriteľ poukazuje aj na posledný cieľ, ako aj na ten čiastkový. Ten čiastkový sú kvety a posledný plody. Tešíme sa tým prvým, ale zmysel je v tých druhých.

Podobne je to aj u človeka. To Boh nás tak stvoril, že sme schopní konať dobro, sme schopní lásky a obetavosti, ale pravý zmysel človeka je vo večnosti. Sväté písmo hovorí, že „Boh všetky dobré skutky vopred pripravil a my ich už iba uskutočňujeme", alebo tiež nás napomína, že „Čo máš, čo si nedostal?". Mnohí sa snažia argumentovať, na ospravedlnenie svojej ľahostajnosti voči Bohu a jeho darom, že aj bez neho nie sú až takí zlí, alebo, že sú lepší, ako tí čo niekedy aj denne vysedávajú na bohoslužbách a pristupujú k sviatostiam. To však z predchádzajúceho neobstojí. Pre večný blažený život je potrebné niečo viac, ako len pár dobrých skutkov - voňavé kvety bez plodov. A to už človek nie je schopný dosiahnuť sám od seba.

Vo svetle Božieho slova a pozerajúc na nádheru a osožnosť Božieho daru Eucharistie, Cirkev učí, že Eucharistia je prameňom a vrcholom celého kresťanského života. Ostatné sviatosti, ako aj všetky služby Cirkvi a apoštolské diela úzko súvisia s najsvätejšou Eucharistiou a sú na ňu zamerané. Veď najsvätejšia Eucharistia obsahuje celé duchovné dobro svätej Cirkvi, totiž samého Ježiša Krista, takto tajomne prítomného medzi nami, nášho veľkonočného Baránka.

Spomeňme aspoň aké nenormálne by bolo po prijatí krstu a birmovania, keď sa človek zrodí pre Božie kráľovstvo, nechcieť mať v ňom účasť na večnej hostine a Eucharistia je začiatkom tejto hostiny

už tu na zemi. Alebo pristúpiť k sviatosti zmierenia či pomazania chorých s túžbou po duchovnom či telesnom uzdravení a očistení a neprijať potom posilu vo večnom pokrme. Bolo by to, ako keby otec povedal deťom hrajúcim sa na ihrisku: „Deti poďte už domov je čas večere, umyť ruky a spať!" Alebo by bolo normálne ak by niekto prijal sviatosť kňazstva a za celý kňazský život by ani raz neslávil svätú liturgiu?

Teda všetky úkony Cirkvi i ona sama smerujú k svojmu stredobodu k Eucharistii, ku Kristovi tajomne prítomnému v tejto sviatosti, a tu čerpajú silu.

Samotná Eucharistia pravým spôsobom vhodne naznačuje a obdivuhodne uskutočňuje účasť na Božom živote a zároveň uskutočňuje jednotu Božieho ľudu a v tom je základ celej Cirkvi. Cirkev ako tajomné telo Kristovo je živená a udržiavaná najsvätejšou Eucharistiou. *Je to pre ňu najzákladnejšie spojivo, bez ktorého by nebola schopná rásť a byť živá.*

V najsvätejšej Eucharistii nachádzame tiež vrchol činnosti samého nášho Boha. Najsvätejšou Eucharistiou Boh v Kristovi posväcuje svet a ľuďom umožňuje dôstojne ho osláviť. Aj napriek svojim ľudským slabostiam a nedokonalostiam, vďaka daru Eucharistie, môže človek prinášať Bohu obetu ľúbeznej vône. A Ježiš Kristus si želá vzdávanie tohoto kultu, keď hovorí: „Toto robte na moju pamiatku".

Napokon slávením najsvätejšej Eucharistie sa spájame s nebeskou liturgiou a uznávane tak a chystáme sa na večný život, v ktorom bude Boh všetko vo všetkých, ako hovorí Sväté písmo a tiež učí katechizmus katolíckej Cirkvi.

Pokúsme sa teda poopraviť svoj postoj k tomuto tak nesmierne dôležitému a vynikajúcemu Božiemu daru, ba vlastne k Bohu samému. To on sám obdivuhodným spôsobom zostupuje z neba, aby nás pozval do spoločenstva s ním a uschopnil nás na konanie pravého dobra, *aby nás mohol odmeniť nebeskou blaženosťou.*

Neodmietajme toho, ktorý pri Poslednej večeri v tú noc, keď bol zradený, ustanovil eucharistickú obetu svojho tela a svojej krvi, aby ňou v priebehu vekov trvale zachoval obetu kríža, kým nepríde v sláve. Ustanovil ju, aby zveril Cirkvi, svojej milovanej neveste, pamiatku svojej smrti a svojho zmŕtvychvstania. Ustanovil ju, aby sme mali v nej istotu jeho lásky, *znak jednoty*, sviatosť milosrdenstva a pravú veľkonočnú hostinu. Ustanovil ju, aby sme mohli prijímať živého Krista, aby sa naša duša naplňala milosťou a dostávala tak preddavok budúcej slávy.

Michal Zoravan

Má utrpenie zmysel?

Je nepopierateľné, že bolesť, predovšetkým tela, veľmi široko postihuje všetky živočíchy. Avšak iba človek, zasiahnutý utrpením si uvedomuje, že trpí a pýta sa na príčinu. Ako človek trpí ešte krutejšie, keď nenachádza uspokojivú odpoveď.

Kresťanská odpoveď sa líši od tej, ktorú dávajú iné kultúrne a náboženské tradície, podľa ktorých sa ľudská existencia považuje za akési zlo, od ktorého sa treba oslobodiť. Kresťanstvo hlásá, že podstatou existencie všetkého, je dobrota Stvoriteľa a dobro stvorenstva. Môžeme povedať, že človek trpí preto, že nezdieľa nejaké dobro, od ktorého je účinným spôsobom vzdialený, alebo o ktoré sa pripravil.

Odpoveď na zmysel utrpenia nájdeme v Božom slove. Najvýraznejšie sa k otázke utrpenia vyjadruje kniha Jób. Spravodlivý Jób bol bez viny skúšaný utrpením: stratil majetok, synov, dcéry a nakoniec bol postihnutý ťažkou chorobou. V tomto položení sa rozprava s troma priateľmi, ktorí ho presviedčajú, že trpí preto, lebo zhrešil. Jób odmieta ich tvrdenie, že utrpenie je trestom za hriech, ale naopak poukazuje na dobro, ktoré v živote vykonal. Boh nakoniec pokárhal Jóbových priateľov za ich obžaloby a vyhlasuje, že Jób nie je vinný. Jeho utrpenie je utrpením nevinného, a to má byť chápané ako tajomstvo, ktoré človek svojím vlastným rozumom nemôže pochopiť. Kniha Jób načrtáva „dôvod" utrpenia zjednodušene, poukazujúc na utrpenie nevinného, ale otázku ešte nerieši.

V Starom zákone sa nevysvetľuje utrpenie ako trest za hriech, ale vyzdvihuje sa jeho výchovná hodnota. Aby sme poznali odpoveď na otázku dôvodu utrpenia, zadívajme sa na zjavenie Božej lásky, posledného prameňa zmyslu všetkých vecí, ktoré existujú. Odpoveď na túto otázku dáva človeku Boh skrze kríž Ježiša Krista. Veľa mesiášskych textov Starého zákona predpovedalo utrpenie Pomazaného.

Najpôsobivejšia je tzv. štvrtá pieseň o Služobníkovi Božom v Knihe proroka Izaiáša (52, 13-53, 12).

„Nemá podoby ani krásy, aby sme hľadeli na neho, a nemá výzoru, aby sme po ňom túžili..." (Iz 53, 2).

„Veď bol vyťatý z krajiny živých, pre hriech svojho ľudu dostal úder smrteľný..." (Iz 53, 8).

Po staročia bolo zjavné, že v utrpení je ukrytá zvláštna sila, ktorá človeka vnútorne spája s Ježišom Kristom. Je to zvláštna milosť. Jej vďačia za svoje vnútorné obratenie mnohí svätí, ako napríklad sv. František Assiský, sv. Ignác z Loyoly a ďalší. Výsledok takéhoto obrátenia spočíva nielen v tom, že človek nachádza spásny význam utrpenia, ale predovšetkým v tom, že samotným utrpením sa stáva novým človekom. Dospieva totiž k novému chápaniu celého svojho života a poslania, ktoré sa má naplniť. Tento objav je zvláštnym potvrdením veľkosti Svätého Ducha, ktorý v ňom úplne prekonáva telo. Ak má človek telo ťažko choré a úplne oslabené a takmer nie je schopný žiť a pracovať, vtedy viac vyniká jeho vnútorná zrelosť a duchovná veľkosť, ktorá je pôsobivým ponaučením pre srdcia ľudí úplne zdravých.

Môžeme vopred predpokladať, že takmer každý pristupuje k utrpeniu zo svojej ľudskej prirodzenosti protestnou otázkou: „Prečo?" Následne potom každý na ňu hľadá odpoveď zo svojho pohľadu. Často sa na to pýta Boha. Okrem toho človek môže jasne vnímať, že ten, komu túto otázku kladie, sám trpí a chce mu teda dať odpoveď z kríža, zo samého stredu utrpenia. Napriek tomu človek niekedy potrebuje čas, niekedy veľmi veľa času, kým je schopný vnútorne odpoveď prijať. Kristus neodpovedá na otázku zmyslu utrpenia ani priamo ani abstraktne. Ale človek počuje spásnu odpoveď až vtedy, keď sa stáva stále viac účastným Kristovho utrpenia. Táto účasť na jeho utrpení nám prináša odpoveď: „Poď, nasleduj ma! Zúčastni sa svojím utrpením na diele vykúpenia sveta, ktoré je dokonalé mojím utrpením, mojím krížom."

Keď človek berie na seba svoj kríž, duchovne sa spája s Kristovým krížom. V ňom sa mu odhaľuje spásny zmysel utrpenia, ktorý človeku dáva odpoveď na jeho vlastné utrpenie. Vtedy človek nachádza vo svojom trápení vnútorný pokoj a dokonca duchovnú radosť. Táto radosť prekonáva sklučujúci pocit neužitočnosti a tarchy pre svojho blížneho. Naopak je pre druhých nielen neužitočný, ale plní aj službu, ktorú nemožno ničím nahradiť.

Utrpenie je svojou podstatou zakusovaním zla. Avšak Kristus v ňom položil najpevnejší základ definitívneho dobra, teda dobra večnej spásy. Účastníci Kristovho utrpenia majú vo svojich bolestiach zvláštny podiel na nekonečnom poklade vykúpenia sveta a môžu ho zdieľať s ostatnými.

Skrze Krista a v Kristovi sa osvetľuje záhada bolesti a smrti.

J. Urvinitka

archív

KAŽDÁ CHVÍĽA ŽIVOTA JE JEDINEČNÁ

Pokračovanie z minulého čísla

Kompas Desatora

Svätý otec Ján Pavol II. v posolstve pre dnešný Svetový deň mieru predložil celému svetu i nám niekoľko myšlienok o kultúre národov a ich spolupráci. Kultúra je najvýraznejší prejav života človeka a jeho dejín. Kultúry sa rozvíjajú na konkrétnych územiach uprostred konkrétnych spoločenstiev, ktoré sa nazývajú národmi. Kultúry formujú národy, generácie i jednotlivcov. Byť človekom znamená vyrastať a dozrievať na človeka v konkrétnej kultúre. Z pôdy kultúry, z názorov mravných, sociálnych, z názorov na rodinu a na človeka sa rozvíja v ľuďoch zmysel pre **vlasť** a kultúra rozličných spoločenstiev sa stáva kultúrou **národov**. Ešte aj Boží syn, keď sa stal človekom v konkrétnej rodine, v konkrétnom spoločenstve, patril k svojmu národu a mal svoju vlasť. Aj my máme svoju vlasť a tá vlasť má svoju kultúrnu minulosť, svoje kultúrne dejiny. A sú to dejiny kresťanské – dejiny posvätného manželstva, posvätnosti rodiny, lásky k deťom. Áno, naše dejiny na Slovensku sú od roku 863 aj dejinami chrámov, škôl, sú to dejiny Desatora, dejiny obetavosti matiek, dejiny obetavej služby kňazov, učiteľov a reholných sestier. Keby sme sa mali týchto kresťanských koreňov života zrieknuť, vyschli by sme do tla. Sú vo svete hnutia a sily, ktoré sa usilujú prerezať duchovné korene národa, najmä ich kresťanské korene, dokonca aj v Európe.

Čítal som článok z pera odborníka o tzv. biotechnológiách dneška. Veľké firmy si dávajú patentovať objavené gény i ľudské. Keď sa (podľa článku) takéto vlastníctvo poprepája s výskumnými ústavmi, vznikne neslýchaná obchodná moc a sila, akej v dejinách ešte nebolo. Niektoré vlády môžu dostať do rúk priamo „výrobu človeka". Odborník napísal, že klesáme do bahna technológií s človekom, najmä s nenarodenými deťmi. Mohlo by to viesť až k firemným licenciám výroby a k licenciám pre predaj orgánov detí. Pred storočím sme si museli zákonne stanoviť, že jeden človek nesmie byť majetkom druhého človeka. Tak vzniklo otroctvo. Vrátili sme sa k Desatoru. Teraz si musíme ujasniť otázku, či je možné človeka v rannom štádiu jeho života medzi splodením a narodením považovať za majetok nejakých firiem alebo vlád.

Jeden britský patentový úrad vraj už odpovedal, že áno. Hrôza. Vrátime sa aj k Desatoru? Ľudí, ktorí za tým stoja, by sme sa mali opýtať, či máme zmeniť doterajšie posvätné chápanie človeka ako nedotknuteľnej bytosti, bytosti stvorenej na Boží obraz, alebo máme priznať človeku len tovarovú a úžitkovú hodnotu, ako vápencu alebo tráve! Tak ďaleko sme zašli! Všetko sa stáva predmetom trhu. Popretím Božieho tajomstva sme popreli tajomstvo človeka, života a sveta a nevieme, kde sa zastaviť. Veď niektorí chcú zase vedome zabíjať ľudí v eutanázii. Kto to všetko ustráži?

Dym ničoty

Nie je jedno a to isté, či v budúcej Európe budú vystupovať pred oltármi chrámov obláčiky dymu tymiánu, alebo tu bude vystupovať dym cigariet či bombových náloží. Čítali sme už obavy, varovania a výzvy, aby sme ako Slovensko vstupovali do Európy s upevneným a prehĺbeným vedomím svojho duchovného bohatstva, ktorým je kresťanstvo, prežívané u nás od roku 863, od čias príchodu sv. Cyrila a Metoda, potom v našich chrámoch, školách, na univerzitách, v literatúre a v celej našej kultúre. Budú tieto kresťanské hodnoty zakotvené v základných dokumentoch budúcej Európy alebo budú v nej platiť zásady všetkých možných pohľadov na život, na človeka a na svet? Čaká niekto, že v Európe budú kvitnúť kultúra a úcta k človeku, a najmä **láska** k človekovi bez koreňov? Bez kresťanských koreňov? Hovorí sa nám, že v budúcnosti má byť všetko postavené na **človeku.** Ale treba odpovedať, či na človeku ako Božom obraze, alebo na človeku ako na mysliacom zvierati?

Hovorí sa nám, že všetko má byť postavené na ekonomike. No pýtame sa, na akej? Na zdravej, sociálnej a spravodlivej? Alebo na ekonomike džungle? Hovorí sa nám, že všetko má byť postavené aj na kultúrnych základoch antiky... Ale treba sa pýtať – aj na zákonoch otroctva, či na zákonoch gladiátorských zápasov? Pri tomto všetkom môžeme byť bezstarostní. Musíme chrániť, ba rozvíjať pravé hodnoty, ktoré sa po staročia na Slovensku osvedčili. A to sú hodnoty **evanjelia.**

Falošným prorokom

Žiaľ, ako upozornil vzdelaný muž u nás, ešte aj vysokí predstavitelia európskych národov na svojich stretnutiach povedali, že v západnej Európe už nie je ani jedna krajina prívržencom kresťanského názoru na človeka. A že Európa už nepotrebuje dáždnik Cirkvi ako ochranu života. Akú inú ochranu má mať však morálka Európy, výchova mládeže, manželstvo a rodina, úcta k človeku a k životu, ak nie kresťanskú ochranu? Európa si ctila 1500 rokov nedeľu ako sviatočný deň. Ak sa v budúcej Európe nemá už chodiť v nedeľu do kostola, budú našim potomkom stačiť športové štadióny? A ľudská prázdnota?

Takýto život prázdnoty sme už prežili. Musíme si chrániť, ba rozvíjať kresťanské dedičstvo Slovenska, jeho kresťanské hodnoty. V manželstve, ktoré má byť posvätné, v rodine, ktorá má byť posvätná, vo výchove detí, ktorá má byť posvätnou úlohou všetkých. V máji tohto roka bude sčítanie ľudu. Bude tam aj otázka o náboženskej príslušnosti. Vyjadrime sa. Uveďme, že sme pokrstení. Urobme to všetci, aj rozvedení, aj iní, veď aj ich Cirkev považuje za svojich synov a dcéry. Nepoprie svoj krst, vyznajme ho!

V Žalme sme spievali: *„Bože, buď nám milostivý a žehnaj nás!"* (Ž 67, 1).

Boli v dejinách časy, keď sa táto prosba mala vyslovovať, vážnejšie než dnes?

Pred evanjeliom sme počuli slová, ktoré sú základom nášho života v Európe 2000 rokov: *„Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcom skrze prorokov. V týchto posledných dňoch prehovoril k nám v Synovi"* (Heb 1, 1).

Falošní proroci hovoria a píšu aj dnes. A čo všetko hovoria a píšu! Nedajme sa mýliť. Boh prehovoril k nám všetkým cez Ježiša Krista. A ten povedal aj toto: *„Nebo a zem sa pominú, ale moje slová sa nepominú" (Mt 24, 35).* Na slová falošných prorokov môžeme ešte dnes zabudnúť. Nad Božími slovami, nad Kristovým slovom treba premýšľať. Vzorom nám je Ježišova Matka, o ktorej je napísané: *„Ale Mária zachovávala všetky tieto slová vo svojom srdci a premýšľala o nich"* (Lk 2, 19).

Máme aj my o čom a nad čím premýšľať!

(Z Homílie 1. januára 2001 na Sviatok Bohorodičky v Bazilike – Katedrále sv. Emeráma v Nitre).

Kardinál JÁN CHRYZOSTOM KOREC

23. marec

Sv. prepodobný mučeník Nikón a spoločníci

Nikón sa narodil v Neapoli (dnešné južné Taliansko) okolo roku 180 ako syn pohanského otca. Jeho matka bola síce kresťanka, ale nepodarilo sa jej priviesť svoje dieťa k viere v Krista, takže po dosiahnutí dospelosti sa Nikón celou svojou dušou oddal vojenskej službe a hýrivému životu.

Keď však bojoval so svojím oddielom na Východe, dostal sa do nepriateľského obkľúčenia. V smrteľnom nebezpečenstve si spomenul na ponaučenia svojej matky a sľúbil Bohu, ktorého ona uctievala, že ak to prežije, dá sa pokrstiť. Prežehnal sa a zvolal „Pane Ježišu Kriste, pomôž mi!" A vrhol sa doprostred svojich nepriateľov. S Božou pomocou všetkých porazil a neprestal bojovať, kým ich neprinútil s hanbou ustúpiť. Jeho nesmierna odvaha všetkých prítomných šokovala.

Po návrate domov prezradil Nikón svojej šťastnej matke, že sa chce dať pokrstiť. Keďže kvôli krutému prenasledovaniu nebol v Neapoli nijaký kňaz, nasadol na loď smerujúcu do Byzancie. Keď sa doplavil na ostrov Chios, vystúpil na vysoký vrch, osem dní sa postil a prosil o pomoc. Vtedy mu Pán poslal svojho svätého anjela, vďaka ktorému našiel loďku, nasadol na ňu a po dvoch dňoch plavby prišiel na vrch Ganos. Tam ho Božím riadením stretol kyzycký biskup Theodosios, ktorý sa spolu s mnohými mníchmi skrýval v jaskyni. Poučil ho o pravdách svätej viery, pokrstil ho v mene presvätej Trojice a udelil mu sväté tajomstvá myropomazania i eucharistie. Nikón prijal tiež anjelský stav - *mníšstvo* - a natoľko sa vzmáhal v čnostiach, že bol pre všetkých bratov žiarivým príkladom nábožnosti.

Po troch rokoch sa Theodosiovi zjavil Pánov anjel a prikázal mu, aby Nikóna vysvätil na biskupa, čo Theodosios urobil. Keď už zomieral, zveril Nikónovi všetkých stodeväťdesiatich mníchov a prikázal mu, aby sa spolu s bratmi odplavil na Sicíliu. Vďaka uposlúchnutiu tohto príkazu sa bratia zachránili pred blížiacimi sa barbarmi.

S Božím súhlasom sa Nikón zastavil v Neapoli, aby pozdravil svoju matku. Keď ho zbadala, so slzami radosti mu padla na hruď a bozkávala ho. Potom urobila veľkú poklonu a povedala: „Ďakujem tvojmu presvätému menu, Pane, že si mi doprial uvidieť môjho syna v anjelskom stave a biskupskej hodnosti. A teraz, môj Vládca, vypočuj mňa, svoju služobníčku, a prijmi moju dušu do svojich rúk." Po týchto slovách zomrela. Prítomní oslavovali Boha a pochovali ju za spevu žalmov. Keď sa po meste rozniesla správa o Nikónovom príchode, navštívili ho deviati vojaci, jeho niekdajší spolubojovníci, aby sa porozprávali. Po rozhovore s ním uverili v Ježiša Krista, dali sa pokrstiť a pridali sa k nemu.

Nikón a jemu zverení mnísi odišli na Sicíliu a usadili sa tam na pustom mieste pri tauromenijskom vrchu neďaleko rieky Asin. Vysadili nádhernú záhradu a živili sa jej plodmi.

Po štyridsiatich rokoch za vlády cisára Décia (249 - 251) však vypuklo ďalšie kruté prenasledovanie kresťanov a správcovi tejto oblasti Quintiniánovi oznámili, že neďaleko odtiaľ žije s mnohými bratmi biskup Nikón. Vtedy všetkých stodeväťdesiatich-deviatich mníchov chytili a žiadali ich, aby sa zriekli Krista. Keď to odmietli, bodali ich zbraňami a postupne im odrezávali časti tela. Keď to nepomohlo, na Quintiniánov príkaz ich sťali. Biskupa Nikóna pálili ohňom, ale on zostal nedotknutý, preto ho priviazali za nohy k divým koňom, aby ho ťahali po zemi, ale kone sa nechceli pohnúť z miesta. Potom mu odrezali jazyk, kameňovali ho a napokon sťali, pričom jeho telo hodili na neznáme miesto, aby ho zožrali zvieratá a vtáky.

Okolo miesta, na ktoré hodili Nikónovo telo, prechádzal však istý pastier posadnutý zlým duchom. Keď ho nečistý duch zbadal, zhodil pastiera tvárou na zem, veľkým hlasom volal: „Beda mi, beda mi! Kam môžem utiecť pred Nikónovou tvárou?" a vyšiel z neho von. Od vyliečeného pastiera sa dozvedel o mieste uloženia Nikónovho tela biskup mesta Messiny a spolu s duchovenstvom ho pochoval.

S vierou sa obráťme k svätému prepodobnému mučeníkovi Nikónovi a jeho učeníkom, aby všetkým nekresťanom vyprosili milosť spoznať jediného pravého Boha vo Svätej Trojici a úprimne mu slúžiť po celý život.

Mgr. Marcel Gajdoš

Liturgický kalendár

Pondelok 19. 3. – Chryzant a Daria, mučeníci; Flp 2, 5-11, zač. 240; Mt 13, 10-23, zač. 51

Utorok 20. 3. – Mučeníci z kláštora sv. Sávu; 1 Kor 1, 18-31, zač. 125; Mt 13, 36b-43, zač. 54

Streda 21. 3. – Jakub, biskup; Gal 5, 22-26; 6, 1-2, zač. 213; Mt 9, 18-26, zač. 32; Na liturgii vopred posvätených darov: Gn 9, 18-29; 10, 1; Prísl 12, 23-28; 13, 1-9

Štvrtok 22. 3. – Bazil, biskup, hieromučeník; Gal 2, 16-20, zač. 203; Mt 25, 14-30, zač. 105

Piatok 23. 3. – Nikón a spol., mučeníci; 2 Tim 3, 10-15, zač. 296; Mt 25, 1-13, zač. 104; Na liturgii vopred posvätených darov: Gn 12, 1-7; Prísl 14, 15-26

Sobota 24. 3. – Zachariáš, prepodobný - Predprazdenstvo zvestovania Bohorodičke;
Rúcho svetlé. Liturgia sv. Jána Zlatoústeho. Antifóny predobrazujúce alebo každodenné. Tropár Sláva, I teraz kondák z preprazdenstva. Prokimen, aleluja a pričasten zo soboty. Heb 6, 9-12, zač. 313; Mk 7, 31-37, zač. 31

Nedeľa 25. 3. – Zvestovanie Presvätej Bohorodičky - Štvrtá pôstna nedeľa – 8. hlas;
Rúcho svetlé. Liturgia sv. Bazila Veľkého. Evanjelium na utierni je zo Zvestovania Lk 1, 39-49; 56, zač. 4. Pieseň na vchod je z nedele. Tropár z hlasu a zo Zvestovania. Sláva, I teraz kondák zo Zvestovania. Prokimen, aleluja a pričasten z hlasu a potom zo sviatku. Heb 6, 13-20, zač. 314; Heb 2, 11-18, zač. 306; Mk 9, 17-31, zač. 40; Lk 1, 24-38, zač. 3; Namiesto „Dôstojné je..." sa spieva „Zem s jasotom"- „Blahovistvuj zemľe" a IX. irmos z utierne sviatku. Myrovanie.

Pondelok 26. 3. – Zbor archanjela Gabriela - Ukončenie sviatku Zvestovania;
Rim 12, 1-3, zač. 108; Lk 6, 31-36, zač. 26

Utorok 27. 3. - Matróna Solúnska, sv. matka; Ef 4, 14-17, zač. 225; Lk 6, 24-30, zač. 25

Streda 28. 3. - Hilarion, prepodobný; Ef 4, 17-25a, zač. 226; Lk 7, 36-50, zač. 33; Na liturgii vopred posvätených darov: Gn 17, 1-9; Prísl 15, 20-33; 16, 1-9

Štvrtok 29. 3. – Marek, mučeník; Veľký kajúci kánon sv. Andreja Krétskeho. Ef 4, 25-32, zač. 227; Lk 13, 1-9, zač. 70

Piatok 30. 3. – Ján, prepodobný; 2 Kor 5, 10-15, zač. 179; Lk 12, 42-48, zač. 68; Na liturgii vopred posvätených darov: Gn 22, 1-18; Prísl 17, 17-28; 18, 1-5

Sobota 31. 3. – Hypatios Divotvorca, biskup - Akatistová sobota;
Liturgia sv. Jána Zlatoústeho. Antifóny predobrazujúce alebo každodenné. Tropár, Sláva, I teraz kondák, prokimen, aleluja a pričasten z akatistovej soboty. Heb 9, 24-28, zač. 322; Heb 9, 1-7, zač. 320; Lk 8, 27-31, zač. 35; Lk 10, 38-42; 11, 27-28, zač. 54

Nedeľa 1. 4. – Mária Egyptská, prepodobná - 5. pôstna nedeľa – 1. hlas;
Evanjelium na utierni je deviate. Liturgia sv. Bazila Veľkého. Antifóny nedeľné. Tropár z hlasu, Sláva kondák z triode, I teraz podľa predpisu. Prokimen, aleluja a pričasten z triode. Heb 9, 11-14, zač. 321b; Mk 10, 32b-45, zač. 47.
Namiesto „Dôstojné je" sa spieva „Milostiplná Matka" – „O, Tebi radujetsja, Blahodátnaja".

Vojtech Boháč

Krížupoklonná nedeľa

Robiť znamenie kríža – žehnať sa – je úkon, ktorý je kresťanom vlastný už od samého počiatku. Dôkazy nachádzame v rôznych textoch a dokumentoch. Najskôr išlo o znamenie kríža, ktoré sa robilo jedným prstom na čele a na rôznych častiach tela. Dnešný spôsob žehnania, aký robia kresťania východnej cirkvi, sa pripisuje mníchom z 8. storočia. Znamenie kríža sa robí tak, že sa spoja tri prvé prsty pravej ruky a ostatné dva ostávajú ohnuté. Potom sa tieto tri spojené prsty dotknú čela, pŕs, pravého a ľavého ramena. V latinskej cirkvi nastala zmena v 13. storočí a prijal sa dnešný zvyk žehnať sa otvorenou rukou, ktorá sa dotkne najprv ľavého ramena pred pravým. Znamenie kríža sprevádzajú slová: „V mene Otca i Syna i Svätého Ducha." Táto formula bola pravdepodobne prevzatá z krstnej formuly.

Od samého počiatku veriaci pripisovali znameniu kríža duchovné účinky. Augustín píše: „Všetko, čo má byť posvätené, sa značí znamením Pánovho kríža spolu so vzývaním Kristovho mena." (Podľa: T. Špidlík, Spiritualita křesťanského Východu – Modlitba, s.103.)

Kto teda robí znamenie kríža – posvácuje sa. Popri tomto význame nachádzame ešte jeden, ktorý mu neodporuje, ale dopĺňa. Znamenie kríža je znakom prijatia Božích darov. Znamenie kríža robíme, keď nás kňaz žehná. A tak tento náš úkon je znakom prijatia nadprirodzených darov, ktoré nás posvácujú. A práve v tomto význame môžeme nájsť korene tak častého žehnania sa vo východnej cirkvi. Je to úkon slobodný – nie je ohraničený liturgickými predpismi. Znamenie kríža sa robí, keď kňaz žehná, keď sa spomína Najsvätejšia Trojica, ale v slobode i na tých miestach bohoslužby, kde prosíme o rôzne duchovné dary. Táto prax sa opiera o Kristove prisľúbenia: *„Ak budú dvaja z vás na zemi jednomyseľne prosiť o čokoľvek, dostanú to od môjho Otca, ktorý je na nebesiach"* (Mt 18, 19). *„Dostanete všetko, o čo budete s vierou prosiť v modlitbe"* (Mt 21, 22). *„A urobím všetko, o čo budete prosiť v mojom mene, aby bol Otec oslávený v Synovi. Ak ma budete prosiť o niečo v mojom mene, ja to urobím"* (Jn 14, 13).

Tento význam nachádzame aj pri tradičnej úcte ikon. Človek bozká ikonu, čím chce prejaviť úctu i lásku tomu, kto je na ikone zobrazený. Prejav lásky a úcty voči Bohu a svätým nemôže byť bez odozvy z neba. Preto sa človek pri pobozkaní ikony žehná – znak prijatia Božích darov a osobného posvätenia.

Znamenia kríža ako znak prijatia Božích dobrodení a znak, ktorý nás posvácuje, prináša veľké duchovné účinky. Je preto potrebné očistiť toto znamenie v osobnom živote od všetkej formálnosti a povrchnosti.

Miron Keruľ-Kmec

POUČNÉ SLOVO NÁŠHO OTCA SV. JÁNA ZLATOÚSTEHO O PÔSTE

Tak, ako keď pominie zima a nastúpi leto, moreplavec vyvádza na more svoju loď, vojak čistí zbraň a pripravuje si koňa do boja, obrábač zeme brúsi svoj kosák, pútnik sa odvážne vyberá na ďalekú cestu, zápasník si vyzlieka svoj odev a pripravuje sa na zápas, tak aj my: s nástupom pôstu, tohto duchovného leta ako vojaci očisťme zbrane, nabrúsme kosáky ako roľníci, postavme svoje myšlienky proti nezriadeným túžbam ako kormidelníci, ako pútnici vydajme sa na púť k nebu a ako borci pripravme sa na zápas. Veriaci je roľníkom i kormidelníkom, vojakom, zápasníkom i pútnikom. Preto aj sv. Pavol hovorí: *„Nečaká nás zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohoto temného sveta. Preto si vezmite Božiu výzbroj" (Ef 6, 12-13a).* Videl si už zápasníka? Videl si vojaka? Ak si zápasník, treba, aby si začal zápas nahý. Ak si vojak, potom treba, aby si bol ozbrojený. Ako je možné spojiť jedno i druhé: byť nahým aj nenahým, odetým aj nezaodetým? Ako? Poviem ti to. Zlož zo seba telesné skutky a staneš sa zápasníkom... Zaodejúc sa duchovnou zbraňou stal si sa vojakom. Osloboď sa od svetských starostí, lebo nastúpila doba zápasu. Obleč si duchovné zbrane, lebo je tu krutá vojna s démonmi. A preto je potrebné byť aj nahým, aby diabol, ktorý s nami zápasí, nemal nás za čo uchytiť a potrebné je tiež ozbrojiť sa zo všetkých strán, aby sme zo žiadnej strany neutŕžili smrteľný úder. Priprav pôdu svojej duši, vysekaj tŕnie, zasej slovo nábožnosti, nasaď prekrásne kvety múdrosti a s veľkou starostlivosťou ich opatruj. Tak sa staneš obrábačom pôdy a sv. Pavol ti povie: *„Roľník, ktorý sa namáha, má prvý dostať podiel na úrode" (2 Tim 2, 6).* Aj on sa zaoberal týmto umením a preto v liste Korinťanom povedal: *„Ja som sadil, Apollo polieval, ale vzrast dal Boh" (1 Kor 3, 6).* Nabrús svoj kosák, ktorý si otupil presýtenosťou, nabrúš ho pôstom.

Vydaj sa na púť vedúcu k nebu, vstúp na cestu tesnú a úzku a kráčaj po nej. Ako môžeš vykročiť na túto cestu a kráčať po nej? Tak, že si budeš krotiť a podrobovať svoje telo, lebo na úzkej ceste veľmi prekáža tučnosť z presýtenia. Skroť vlny nezriadených vášní, zmier búrku zlých myšlienok, zachovaj svoju loďku neporušenú, preukáž veľkú horlivosť – tak sa staneš kormidelníkom. Pre toto všetko nech sa nám pôst stane bojiskom i učiteľom. Pôst však nie je iba to, čo mnohí zachovávajú. Ozajstný pôst, to nie je len zdržanlivosť od jedla, ale aj od hriechov, pretože pôst sám osebe nemôže spasiť tých, čo ho zachovávajú, ak nebude v súlade s ustanoveným zákonom. Veď je povedané, že aj zápasník *nedostane veniec, ak nezávodí podľa pravidiel (2 Tim 2, 5).* A tak, aby bol pôstny zápas dokonalý, a aby sme si zaň zaslúžili veniec, poučme sa, ako a akým spôsobom treba splniť toto dielo. Aj farizej sa postil, ale potom, čo vyšiel z chrámu, bol zbavený plodov pôstu. Mýtnik sa nepostil, no hoci nepostiaci sa, predbehol toho, ktorý pôst zachovával, aby si vedel, že nie je nijaký úžitok z pôstu, ak sa k nemu nepripojí aj všetko ostatné. Postili sa aj obyvatelia Ninive a získali si Božiu priazeň. Postili sa aj Židia a nielenže nič nedosiahli, no boli dokonca odsúdení (Iz 58). Ak je pôst nebezpečenstvom pre tých, ktorí sa nevedia postiť, naučme sa preto zákony pôstu, aby sme nebežali bez istoty, aby sme sa nebili so vzduchom a nezápasili s tieňom. Pôst je liek, ale liek, hoci by bol tisíckrát užitočný, často je bez úžitku pre toho, kto nevie, ako ho používať. Treba vedieť aj to, v akom čase sa má prijímať i v akom množstve, aký je telesný organizmus toho, kto ho prijíma, treba poznať charakter krajiny, ročné obdobie, vhodný druh potravy a mnoho iných vecí. Keby jedno alebo druhé bolo zanedbané, poškodí to všetkému ostatnému, o čom bolo povedané. Ak je pre nás potrebná taká presnosť pritom, ako máme liečiť telo, o čo viacej je nevyhnutné so všetkou strohosťou dbať na všetko, keď liečime dušu a ozdravujeme myšlienky!

Pohliadni len, ako sa postili obyvatelia Ninive, ako boli zbavení hnevu. Prorok hovorí: *„Ľudia a zvieratá, statok a ovce nech nič neokúsia!" (Jon 3, 7).* Čože to hovoríš? Vari sa aj zvieratá postia? Či sa aj kone a mulice zakrývajú vrecovinou? Áno. Lebo tak, ako pri smrti bohatého človeka príbuzní zaodievajú vrecovinou nielen sluhov a slúžky, ale aj kone a odovzdajúc ich koniarom prikazujú im ísť až k hrobu, aby tým vyjadrili veľkosť straty a vo všetkých vzbudili žiaľ, tak aj vtedy, keď mestu hrozilo zničenie, obyvatelia zahalili vrecovinou aj nemé tvorstvo a uložili mu dni pôstu. Hovorili totiž:

nemé tvory nemožno poučiť o Božom hneve slovom, nech cez hlad pochopia, že Boh zoslal tento trest. Lebo ak zahynie mesto, stane sa spoločným hrobom nielen pre nás, ale aj pre nich. Sú povinní deliť sa s nami o trest, nech sa podelia aj s pôstom. Nakoniec, Ninivčania v tomto prípade postupovali tak, ako to robia aj proroci: Keď vidia, že sa z nebies chystá ťažká rana a tí, čo majú znášať trest, nemajú nijakú nádej, sú zahanbení a nijako si nezasluhujú odpustenie a ospravedlnenie, nevediac, čo robiť a kde nájsť záštitu pre odsúdených, obracajú sa k zvieratám a oplakávajúc ich smrť, kvôli nim si vyprosujú zmilovanie a poukazujú na ich záhubu hodnú žiaľu a mnohých sĺz. Keď Židov zastihol hlad a v ich krajine nastalo veľké sucho a všetko hynulo, jeden z prorokov povedal: *„Ako bučí dobytok! Blúdia čriedy statku, lebo nemajú pastvy. I zverina poľa túži po tebe“ (Joel 1, 18.20).* Aj iný prorok plačúc nad hrozbou sucha, hľa, čo povedal: *„Veď aj jelenica na poli porodí a opustí mláďa, pretože niet zelene. A divé osly stoja na holiach, lapajú vzduch sťa šakaly, oči im omdlievajú, pretože nieto trávy“ (Jer 14, 5-6).* I v dnešný deň ste počuli, čo povedal Joel: *„Ženích nech vyjde zo svojej izby a nevesta zo svoje chyže, aj tí, čo sajú prsia“ (porov. Joel 2, 16).* Povedz mi, prečo vyzýva k modlitbe týchto ešte nezrelých? Očividne pre ten istý dôvod. Ak všetci, čo dosiahli vzrast muža, zarmútili a rozhnevali Boha, nech sa teraz modlí k rozhnevanému aj ten, čo nepozná hriech. Ale ako som už povedal, pozrime sa, čo oddialilo tento neodvaliteľný hnev? Vari len pôst a vrecovina? Nielen to, ale premena celého života. Z čoho to vidno? Zo samotných slov proroka. Ten istý prorok, ktorý hovoril o Božom hneve a o ich pôste, hovorí o zmierení a príčine zmierenia toto: *„Boh videl ich skutky“ (Jon3, 10).* Aké skutky? Že sa postili a obliekali do vrecoviny? Určite nie toto. No nehovoriac o tom všetkom dodáva; *že sa odvrátili od svojich zlých ciest, a Boh sa zmiloval a nepostihol ich nešťastím, ktorým ich zamýšľal postihnúť.* Vidíš, že nie pôst ich vytrhol z nebezpečenstva, ale premena života spôsobila, že sa Boh zachoval dobrotivo a milosrdne k Ninivčanom?

Toto som nepovedal preto, aby sme si pôst nevážili, ale aby sme ho mali v úcte. Vznešenosť pôstu nepozostáva v zdržanlivosti od jedla, ale vo vzdialení sa od hriechov, takže ten, kto ohraničuje pôst len na zdržanlivosť od jedla, ten ho najviac znevažuje. Postíš sa? Dokáž mi to svojimi skutkami. Povieš: akými skutkami? Ak uvidíš biedneho, preukáž mu milosrdenstvo. Ak stretneš nepriateľa, zmier sa s ním. Ak vidíš, že tvoj priateľ je šťastný, nezáviď mu. Ak vidíš krásnu ženu, prejdi mimo. Nech sa postia nielen ústa, ale aj zrak a sluch, nohy aj ruky i všetky údy nášho tela. Nech sa postia ruky tak, že budú čisté od lúpeže a zisku. Nech sa postia nohy tak, že prestanú chodiť na hriešne predstavenia. Nech sa postia oči a nech sa učia neupierať sa na krásne tváre a neobzerať sa po cudzej kráse. Pohľad je pokrmom pre oči. Ak je hriešny a zakázaný, potom škodí pôstu a ničí spásu duše. Ak je dovolený a v súlade so zákonom, je ozdobou pre pôst. Bolo by celkom nezmyselné zdržiavať sa medzi jedlami aj dovoleného pokrmu a očami pritom požierať to, čo je zakázané. Neješ mäso? Ani očami nehltaj neskromnosť. Nech sa postí aj sluch. Pôst sluchu pozostáva v tom, aby sme nepočúvali zlé slová a klebety. Aj jazyk nech sa postí od poškvrnených slov a rúhania. Veď aký je úžitok z toho, že sa postíme od vtáctva a rýb, keď ničíme a požierame bratov? Ten, kto zlorečí, požiera telo brata a hryzie svojho blížneho.

preložil o. M. Durlák

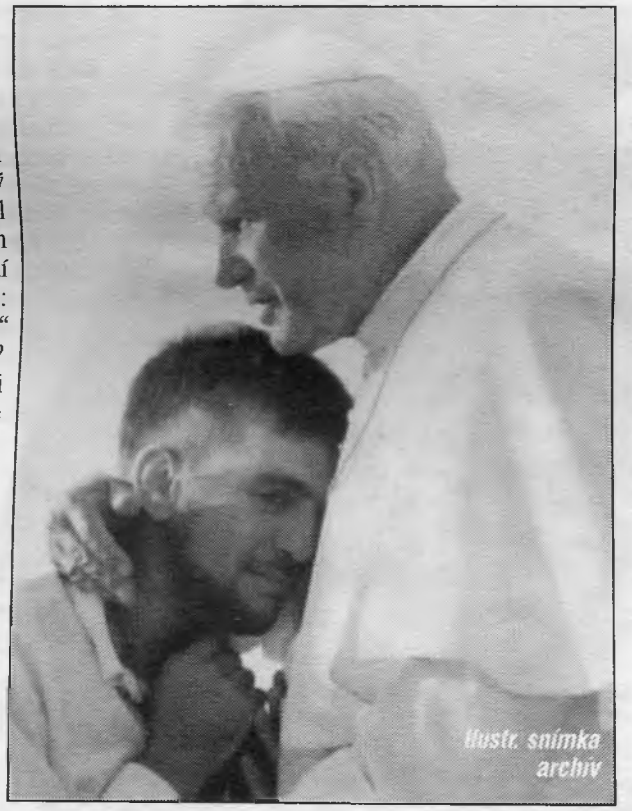

Ilustr. snímka archív

4. pôstna nedeľa

Keď človek nastupuje po prvýkrát do autobusu, vlaku či lietadla, má pocit strachu a nejakého tajomného vzrušenia – aké to bude. Ak nastupuje po stýkrát, obidva pocity zmiznú a zostane všednosť ukotvená v istote, že sa mi nič nestane. Ak sa však niekde v jeho blízkosti udeje nejaké nešťastie, naraz pocit strachu znova zachváti jeho srdce a budú ho moriť pochybnosti o bezpečnosti takejto cesty.

Prečo človek získava a stráca istotu bezpečia? Lebo získava a stráca pocit dôveryhodnosti. Čím je cestovanie častejšie bezpečné, tým ten pocit rastie. Ak sa však stane niečo, čo túto bezpečnosť obmedzí, pocit dôvery sa stráca. Pritom vôbec nemusí ísť o ten autobus, vlak či lietadlo, ba dokonca ani o konkrétnu krajinu. Nešťastie sa mohlo udiať veľmi ďaleko a aj dávno, no on sa o ňom dozvedel až teraz. Dôveru nahradil strach.

Niečo podobné funguje aj v našom duchovnom svete. Vidíme chyby, ktorých sa dopúšťajú ľudia, ktorí vedú duchovné spoločenstvá. Chyby, ktoré iní členovia týchto spoločenstiev urobili už dávno. Odrazu je všetko iné. Predtým, v časoch tvrdej totality, bola naša viera neotrasiteľná. Dnes na základe poznania chýb iných odmietame vieru v Krista, ba čo viac – odmietame jeho samotného. Už necítime tú dôveru voči Bohu a Cirkvi, ako sme cítili kedysi. Cirkev v našich očiach urobila veľa chýb. Istý kňaz padol, iný sa ubral smerom priamo od Krista. Tí, čo sa hlásia ku Kristovi, sa hádajú a potupujú Krista svojím správaním a konaním. Ak si to spočítame, v našej rovnici znásobíme svojimi osobnými problémami (nezamestnanosť, bieda, závislosť na alkohole a pod.), zistíme, že nemáme prečo dôverovať Bohu ani Cirkvi. Náš život sa stáva stereotypom nedeľných návštev chrámov, spovedí pred veľkými sviatkami a zachovávania niektorých tradícií, ktoré ešte nevymizli z našich pamätí.

Ale predsa si skúsme položiť jednu otázku: Čo z toho, čím ho obviňujeme, urobil Boh, čo Cirkev a čo človek? Ak sa zamyslíme, zistíme, že naša rovnica má chyby, že Boh predsa neurobil nič zlé, ani celá Cirkev sa bezhlavo nevrhla do nejakého zla, ktorým by niekomu z nás ublížila. Len človek, ktorý prehlasuje, že je členom Cirkvi a verí v Boha, urobil chybu. Ak nad tým pouvažujeme a nebudeme mať v srdci nenávisť voči Bohu a Cirkvi, vzťah voči nim znovu nadobudne stav dôveryhodnosti. A keď nanovo vstúpime do vzťahu dôvery voči Bohu, môžeme očakávať, že Boh vstúpi do nášho života a uzdraví nás.

Náš pocit bezpečia z prítomnosti Boha bude rásť a naša viera bude znova neotrasiteľná.

-jg-

Vysviacka o. bisl

Zdá sa, že nielen knihy, ale aj dátumové, časové údaje majú svoje „osudy". Pred dvadsiatimi rokmi, 28. februára 1981, sa uskutočnilo v Toronte inštalovanie dnes už emeritného o. biskupa Michala Rusnáka. Dňa 14. februára 2001, čiže po dvadsiatich rokoch v slávny deň smrti sv. Cyrila, bol uvedený do svojej funkcie o. biskup Ján Pazak. Menoval ho svojou bulou Svätý Otec Ján Pavol II. za druhého biskupa „eparchie sv. Cyrila a Metoda pre Slovákov byzantského obradu v Kanade".

Otec biskup Ján Pazak sa narodil 13. augusta 1946 v Gary, Indiana, USA, ako najstaršie dieťa svojich rodičov. Jeho otec ešte hovoril východoslovenským nárečím, lebo pochádzal z východného Slovenska. Po absolvovaní základných škôl vstúpil do noviciátu otcov redemptoristov a dňa 14. septembra 1965 zložil svoje prvé rehoľné sľuby. Akademické štúdium začal na Vysokej škole sv. Alfonza v Suffielde, Connecticut, teológiu na Univerzite sv. Pavla v hlavnom meste Kanady, Ottawe. Na diakona ho vysvätil o. biskup Michal Rusnák 21. mája 1972 v chráme Narodenia Presvätej Bohorodičky v Toronte. Sviatosť kňazstva prijal z rúk dnes už nebohého o. biskupa Emila Mihálika, 27. augusta 1972 v chráme domácej farnosti sv. Michala v Gary, Indiana. Primičnú sv. Božiu službu mal v torontskom chráme Presvätej Bohorodičky na Shaw Street. Po svojej rozsiahlej činnosti, pôsobení a funkciách, naposledy bol od roku 1999 až do menovania za biskupa parochom ukrajinskej farnosti sv. Jozefa vo Winnipegu.

Vysviacka sa uskutočnila v katedrálnom chráme Premenenia Pána v torontskej mestskej štvrti Markham, ktorej významným a popredným dobrodincom bol nebohý Štefan B. Roman. Na čele sprievodu išli mladí farníci. Niesli kríž, sviece, kadidla, dikirion, trikirion, biskupskú palicu za doprovodu Kolumbových a Maltských rytierov. Po skupine piatich príslušníkov nekatolíckeho kléru išli dvaja diakoni a po nich okolo 24 rímskokatolíckych a ukrajinských kňazov a 17 gréckokatolíckych kňazov. Za nimi boli torontskí rímskokatolícki emeritní pomocní biskupi Róbert Clune a Pearce Lacey, pomocný biskup Nicola DeAngelis, Attila Miklosházy, biskup maďarských emigrantov, o. biskup Paul André Durocher zo Sault St. Marie a Matthew Ustrycki z Hamiltonu.

Sprievod koncelebrujúcich kňazov tvorili: o. Ján Fecko, Apoštolský administrátor eparchie, Msgr. ThDr. Andrej Šinal z Montrealu,

13. 8. 1946 - narodený v Gary, štát Indiana, USA
14. 9. 1965 - prvé rehoľné sľuby
21. 5. 1972 - vysvätený na diakona v chráme Narodenia Presvätej Bohorodičky v Toronte
27. 8. 1972 - prijal sviatosť kňazstva v chráme sv. Mihchala v Gary, štát Indiana
2. 12. 2000 - vymenovaný za biskupa slovenských gréckokatolíkov v Kanade
14. 2. 2001 - vysvätený a inštalovaný za biskupa slovenských gréckokatolíkov v katedrálnom chráme Premenenia Pána v Toronte

upa Jána Pazaka

o. Andrej Krafčik z katedrály, o. Dr. Ján Girhiny z Wellandu, o. Miroslav Čajka z Toronta, o. Pavol Tomko z Oshawy,

o. Jozef Mucha z Hamiltonu, o. Jozef Jurčenko, o. Vlado Tomko, o. Kamil Drab a o. Marek Petro. Za nimi išiel novovymenovaný o. biskup Ján Pazak a koncelebrujúci biskupi – Pasichny, Yakymyshyn, Huculak, Wiwchar, Pataki, Hrynchyshyn a náš prešovský biskup Ján Hirka, ktorý zhodou okolností na kanadskej pôde si 17. februára pripomínal jedenáste výročie svojej biskupskej vysviacky.

Po nich kráčal o. arcibiskup Paolo Romeo, tit. biskup z Volturia, Apoštolský nuncius v Kanade a Aloysius kardinál Ambrozic, rímskokatolícky arcibiskup Toronta. Celý obrad vysviacky sledoval na svojom invalidnom vozíku pri oltári a v susedstve o. kardinála, emeritný o. biskup Michal Rusnák, prvý biskup eparchie. Ceremoniármi vysviacky boli o. Bohdan Lukie a náš paroch z Windsoru o. Igor Zdravecký.

Samotná vysviacka prebiehala podľa tradičného liturgického obradu. V kanadských pomeroch v anglickom, slovenskom a cirkevno-slovanskom jazyku. Hlavným svätiteľom bol arcibiskup metropolita Michael Bzdel z Winnipegu a spolusvätiteľmi o. biskup Milan Chautur, exarcha v Košiciach, ktorý bol zároveň slovenským kazateľom a anglickým o. biskup Basil M. Schott z Parma, Ohio. Pápežskú bulu prečítal Apoštolský nuncius. Ďakovný príhovor v mene eparchie predniesol o. Ján Fecko.

Kanonické inštalovanie nového biskupa viedol o. arcibiskup, nuncius Paolo Romeo. Povedal, že z Božej milosti a s požehnaním Apoštolskej stolice v Ríme inštaluje o. Jána Pazaka za druhého biskupa eparchie sv. Cyrila a Metoda pre Slovákov byzantského obradu v Kanade. A keď sa ho nuncius opýtal, či je pripravený prijať pastorálne a právne zodpovednosti pastorácie slovenských veriacich byzantského obradu v Kanade, odpovedal, že s Božou milosťou je na to pripravený. Biskupské heslo nového eparcha Jána Pazaka je uvedené v jeho erbe: „Pripravte cestu Pánovi".

Po obradoch sa uskutočnil slávnostný banket na počesť nového biskupa, na ktorom odznelo množstvo pozdravných príhovorov a blahoželaní.

Jozef E. Suchy
Snímky: autor

Malá poradňa

MÔŽEM ZMENIŤ OBRAD V MANŽELSTVE?

Pri sviatosti manželstva oba kódexy CCEO (východné cirkvi) i CIC (západna cirkev) umožňujú zmenu cirkvi (obradu). Avšak táto zmena nie je u oboch riešená rovnako. Čo sa týka veriaceho západnej cirkvi, jeho prestup stanovuje kánon 112, ktorý hovorí, že manželská stránka môže pri uzatváraní manželstva, alebo počas jeho trvania prestúpiť do cirkvi (obradu) druhej manželskej stránky. Toto právo teda definuje, že veriaci západnej cirkvi (obradu) môže prestúpiť do inej cirkvi svojho manželského partnera bez ohľadu na to, či je mužom alebo ženou. CCEO, ktoré zaväzuje katolíkov východných cirkví hovorí v kánone 33 o podobnom prestupe, ale umožňuje ho len ženám. Teda manžel, ktorý je veriacim východnej cirkvi, nemôže prestúpiť do inej cirkvi pri prijímaní, alebo počas trvania manželstva bez súhlasu Apoštolského stolca. Po zániku manželstva sa v oboch prípadoch môže stránka, ktorá si zmenila obrad, vrátiť do svojej pôvodnej cirkvi.

ČO V SEBE MUSÍ ZAHŔŇAŤ VYZNANIE HRIECHOV?

Vyznanie hriechov nás stavia zoči voči hriechom, ktoré sme urobili – preberáme za nich zodpovednosť a tým sa znovu otvárame Bohu i Cirkvi pre novú budúcnosť. Vyznanie hriechov kňazovi tvorí podstatnú časť sviatosti zmierenia. Je potrebné, aby kajúcnik vyznal všetky smrteľné hriechy, ktorých si je vedomý po dôkladnom spytovaní svedomia, aj keby boli skryté. Hoci spoveď z každodenných hriechov nie je nutná, Cirkev ju odporúča. Takto si môžeme lepšie formovať svedomie a bojovať proti nezriadeným náklonnostiam.

-jg-

Sláva Isusu Christu!

Jedným z pravidiel slušného správania je pozdraviť pri stretnutí. Toto pravidlo sa vo všeobecnosti dodržiava. Pozdraviť druhého – to je predsa niečo celkom prirodzené. Ako veriaci by sme mali používať kresťanské pozdravy. No následkom predchádzajúceho totalitného obdobia ako aj rôznymi spoločenskými zmenami kresťanský pozdrav akoby stratil svoj predchádzajúci rozmer. Často sa stáva, že kto kresťansky pozdraví druhého v rámci určitého spoločenstva i miesta, na inom mieste toho istého človeka pozdraví obligátnym „Dobrý deň". Keď som sa pýtal na dôvod, dostal som rôzne odpovede: „Tak som bol naučený – doma (na dedine) kresťansky a v meste tak obyčajne". „Ani som sa nad tým nezamyslel." „Veď to je jedno – hlavná vec, že človek pozdraví."

Nie je však pozdrav ako pozdrav. Pozdrav „Dobrý deň" nie je zlý. Vyjadruje prianie dobra pre druhého. Kresťanský pozdrav „Sláva Isusu Christu" má však úplne iný rozmer.

Je to predovšetkým „strelná" modlitba. Modlitba chvály. Kresťan keď takto pozdraví iného kresťana, pozýva ho, aby sa pripojil k tejto krátkej modlitbe. A táto modlitba má veľký účinok. *„Ak budú dvaja z vás na zemi jednomyseľne prosiť o čokoľvek, dostanú to od môjho Otca, ktorý je na nebesiach. Lebo kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi"* (Mt 18, 19-20). Tieto Ježišove slová posúvajú kresťanský pozdrav od formálneho naplnenia pravidla slušného správania k modlitbe, ktorá umožňuje prítomnosť Boha osobitným spôsobom. Kresťansky pozdraviť znamená posvätiť miesto, kde sa nachádzame, určitým spôsobom nastoliť na tomto mieste Božie kráľovstvo.

Kresťanský pozdrav je aj naším svedectvom pred týmto svetom. Je potrebné mať na mysli prísne slová nášho Spasiteľa: *„Kto sa bude hanbiť za mňa a za moje slová pred týmto cudzoložným a hriešnym pokolením, za toho sa bude hanbiť aj Syn človeka, keď príde v sláve svojho Otca so svätými anjelmi"* (Mk 8, 38).

Kresťanský pozdrav nám tiež pripomína, že sme prijali Ježiša Krista za vládcu svojho života. Toto pripomenutie nás posilní, aby sme nasledujúce okamihy prežívali podľa Božej vôle.

A napokon kresťanský pozdrav je aj evanjelizáciou. Anonymní svedkovia našich vzájomných stretnutí sú takto nepriamo pozvaní k zamysleniu o najdôležitejších otázkach ľudského života.

Kresťanský pozdrav má veľkú hodnotu i veľký dosah. Nebojme sa teda zdraviť navzájom ako kresťania.

Miron Keruľ-Kmec

Ilustr. snímka J. Gradoš

Vďaka Ti svätý Jozef za ochranu

Pri krste mi dali rodičia meno Jozef. V mladosti som si vôbec neuvedomoval a nevážil, akého mám veľkého a mocného patróna, ktorým je sv. Jozef. Ako mladý chlapec som mal často zdravotné problémy a moja mama sa vždy modlila k sv. Jozefovi, za moje uzdravenie a bola vypočutá. Môj vzťah k nemu sa zmenil, až keď som mal svoju vlastnú rodinu a prosil som ho o pomoc. Neskôr som sa naučil niektoré modlitby k sv. Jozefovi. Ako 30 ročný som bol vodičom motorového vozidla, takže celý pracovný čas som trávil na cestách spolu so svojimi spolupracovníkmi. Začal som si uvedomovať zodpovednosť za svoju bezpečnosť i za bezpečnosť všetkých, ktorých som vozil a tých, ktorých som na cestách stretával. Každé ráno som ďakoval sv. Jozefovi za ochranu v noci a prosil som ho o ochranu cez deň pre seba a aj za tých, za ktorých som niesol zodpovednosť. A povesť, ktorá je o sv. Jozefovi, že je mocným ochrancom tých, ktorí ho uctievajú, je skutočne pravdivá.

Asi pred 20 rokmi počas skorého zimného rána, za veľmi hustej hmly, som ako zvyčajne mne známou cestou viezol svojich spolupracovníkov. Pri prechádzaní cez jednu obec, popri miestnom cintoríne, išiel oproti nám traktor. Cesta bola veľmi úzka, po oboch stranách bolo veľa snehu. Zrazu sme sa ocitli v priekope, naklonení na pravú stranu. Moji spolupracovníci nezaregistrovali celú túto situáciu, iba reagovali svojimi poznámkami: „Čo nás chceš poprevracať?" a pod. V poslednej chvíli som zbadal, že protiidúci traktor s prívesom obiehalo osobné auto. Ja som už síce nestačil reagovať, a tak verím, že za mňa strhol volant do priekopy môj patrón. Vyhli sme sa istej zrážke. Osobné auto bez problémov predbehlo traktor, zastalo a vodič i jeho spolusediaci sa mi prišli poďakovať, že som zabránil zrážke. Vozidlo sa nám podarilo vytlačiť z priekopy plnej snehu bez akéhokoľvek poškodenia. A tak sme pokračovali v našej ceste. Viac ako 30 rokov riadim motorové vozidlo a najazdil som vyše 1 000 000 km a doteraz som nemal žiadnu dopravnú nehodu, ba mnohým som zabránil vďaka mocnej ochrane sv. Jozefa.

Dnes už služobné motorové vozidlo neriadim, ale väčšinu pracovnej doby trávim na cestách. Chcem vám opísať príbeh, ktorý som zažil pred necelým rokom. Pri návrate z pracovnej cesty, keď sme do cieľa mali približne 1 km, chcel vodič nášho auta na štvorprúdovej ceste obehnúť pred nami pomaly idúcu škodovku. Keď sme sa dostali približne do roviny predbiehaného vozidla, začalo sa k nám veľmi približovať a tlačiť sa na nás. Náš skúsený vodič uhol doprava a zatrúbil. Zbadali sme, že vodič škodovky má zaklonenú hlavu a z úst mu tečie krv. Vedľa neho sedela matka, ktorá sa snažila riadiť vozidlo. Avšak zo šoku i bezmocnosti sa jej to nedarilo. Vozidlo išlo ďalej neovládané z jednej strany cesty na druhú a mi v malej vzdialenosti za ním. Na frekventovanej križovatke, keď sme ho už všetci videli v parku na strome, auto narazilo pravým kolesom na obrubník. Po výstrele pokračovalo v jazde takmer 150 metrov, kým nezastalo. Vytiahli sme bezvládne telo vodiča a začali sme s oživovaním. V duchu som vzýval sv. Jozefa, aby pomohol zachrániť tohto mladého chlapca (asi 25 ročného). Hovoril som: „Čo ak nie je ešte pripravený na smrť a zomrie?! Veď ty si patrónom šťastnej smrti, tak nedovoľ, aby zomrel, pomôž nám ho oživiť." Po dlhšom čase, hoci už bol celý modrý, začal dýchať a meniť farbu. Už sme si mysleli, že je všetko v poriadku, ale zrazu znovu prestal dýchať. Začali sme ho znova oživovať, ale nedarilo sa nám, preto sme to chceli nechať. Nárek jeho matky nás pohol k tomu, aby sme pokračovali v zachraňovaní. Znovu som prosil sv. Jozefa a vzýval som ho, až kým nezačal chlapec dýchať a meniť farbu z modrej na ružovú. Prešlo viac ako 10 min, keď prišla záchranka a náš pacient už sedel. Nevedel pochopiť, prečo je pri ňom toľko ľudí a prečo ho dávajú nosidlami do sanitky. Neskôr som sa dozvedel, že v nemocnici bol tento mladý muž 10 dní a nezistili mu žiadnu chorobu.

Počas svojho života som bol svedkom dvoch podobných udalostí, ktoré skončili smrťou.

Jozef

Ako sa volá purpurový biskupský plášť?

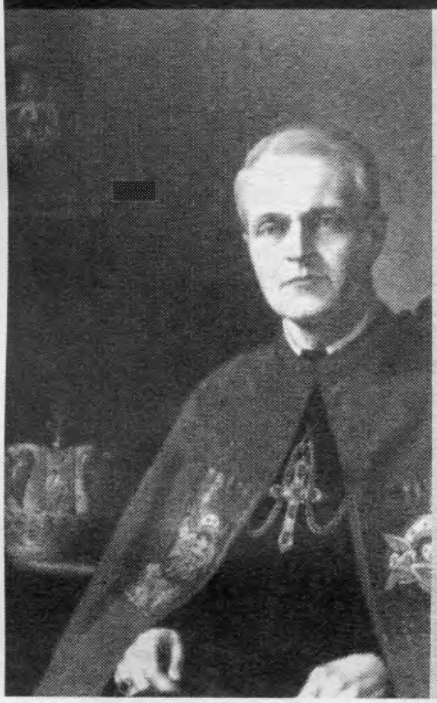

Mantia, alebo himátion znamená vrchný odev, ktorý sa zakladal na ľavé rameno tak, že vychádzal spod pravého ramena. Jeho pôvod je potrebné hľadať v kláštornom spôsobe života. Označuje všepokrývajúcu Božiu silu, ale aj prísnosť, pobožnosť a pokoru rehoľného života, keďže vo východných cirkvách boli biskupi vyberaní spomedzi rehoľníkov. Neskôr tento odev používali všetci biskupi. Je zvyčajne purpurovej (fialovej) farby zdobený štyrmi sponami (skrižaly), ktoré symbolizujú Starý a Nový Zákon, ozdoby (istočník), ktoré označujú pramene spasiteľnej náuky, ktorú biskup hlása. Niektoré mantie majú po svojom obvode aj zvončeky na spôsob odevu prvého starozákonného veľkňaza Árona.

-jg-

Nový gréckokatolícky patriarcha

Od 29. novembra 2000 má Melchitská gréckokatolícka cirkev nového patriarchu. Stal sa ním jeruzalemský arcibiskup a patriarchálny vikár Lufti Laham, ktorý si podľa dávnej tradície vybral nové meno - Gregorios (Gregor). Na Antiochijský apoštolský stolec nastúpil po Maximovi V Hakimovi, ktorý vykonával túto službu plných 33 rokov. 92-ročný Maximos bol od februára minulého roku vážne chorý, preto 17. októbra v liste, ktorý okrem neho podpísali ešte štyria svedkovia, rezignoval na svoj úrad. Synoda biskupov patriarchálnej cirkvi prijala jeho rezignáciu na zvláštnom zasadaní dňa 22. novembra a dátum voľby nového patriarchu stanovila na 27. novembra.

Na volebnej synode v Rabweh (Libanon) sa zišlo 29 melchitských biskupov. Z tohto počtu sú až siedmi emeritnými biskupmi (t. j. mimo činnej služby), avšak aj oni majú plné právo voliť a byť volení bez ohľadu na vek (na rozdiel napr. od kardinálskeho kolégia). Táto starobylá právna klauzula je dokladom veľkej úcty a vážnosti východných cirkví voči múdrosti vysokého veku. Štyria biskupi sa voľby nemohli zúčastniť. Otcovia synody zvolili 29. novembra (po dvoch dňoch) za patriarchu jeruzalemského arcibiskupa Luftiho Lahama. Slávnostné uvedenie do úradu sa uskutočnilo hneď v ten istý deň. Od tohto dňa nosí Gregor III. Laham titul *patriarcha Antiochie a celého Východu, Alexandrie a Jeruzalema.* Otcovia synody o voľbe ihneď informovali svätého otca Jána Pavla II. a ostatných katolíckych patriarchov. Ten 5. decembra potvrdil cirkevné spoločenstvo medzi obidvoma cirkvami v liste adresovanom novému patriarchovi: „Ctihodný brat, so srdečným blahoželaním, s uistením o úplnej bratskej láske a s otvoreným srdcom vítam Vašu požiadavku o cirkevné spoločenstvo v zhode so zvykmi a túžbou celej katolíckej cirkvi. Nech Pán stojí pri Vás, Vaša Blaženosť, počas Vašej novej služby, ktorá, dúfam, bude veľmi plodná v spojení s našimi bratmi v episkopáte - otcami patriarchálnej synody." Prax potvrdenia cirkevného spoločenstva po ustanovení nového patriarchu, ktorá pochádza ešte z prvých storočí, znovu zaviedol nový Kódex kánonov východných cirkví z roku 1990. Gregor III. je jedným z prvých patriarchov, ktorí takýmto spôsobom deklarovali svoju katolicitu (predtým bolo zvykom, že pápež poslal novozvolenému palium).

Meno Gregor, čo v gréčtine znamená bdelý, bdejúci, si novozvolený patriarcha vybral podľa svojho veľkého predchodcu Gregora II. Jussefa (1864 - 1897). Gregor II. bol jednou z najväčších osobností na Antiochijskom apoštolskom stolci. Mnoho úsilia venoval ekumenickým problémom, veľmi sa usiloval o zachovanie čistého byzantského obradu a autentických tradícií. Bol významnou postavou I. vatikánskeho koncilu a mal výrazný vplyv na encykliku *Orientalium dignitas* pápeža Leva XIII.

Novozvolený patriarcha Gregor III. navštívil spolu so svojimi biskupmi, kňazmi a veriacimi hroby svätých apoštolov Petra a Pavla (*ad limina*) začiatkom februára tohto roku. V nedeľu 11. februára slávil sv. liturgiu v starobylej bazilike Santa Maria in Cosmedin, ktorá patrí melchitskej gréckokatolíckej komunite v Ríme. V pondelok 12. februára sa na slávnostnej audiencii stretol so Svätým Otcom Jánom Pavlom II.

Životopis patriarchu Gregora III. Lahama

Narodil sa v roku 1933 v dedinke Daraja neďaleko Damasku, hlavného mesta Sýrie. Daraja je podľa tradície miestom, kde sa svätému Pavlovi zjavil Kristus a povolal ho do apoštolskej služby (Sk 9, 1-9). Pri krste dostal meno Lufti. V roku 1943 vstúpil do malého seminára pri monastieri svätého Spasiteľa v Saide (v južnom Libanone). V roku 1949 zložil prvé sľuby a v roku 1954 večné sľuby v tomto monastieri, ktorého život sa riadi regulou sv. Bazila Veľkého. Po absolvovaní filozofických a teologických štúdií v seminári svätého Spasiteľa ho predstavení r. 1956 poslali do Ríma, aby pokračoval v štúdiach na Pápežskom východnom inštitúte, kde r. 1961 získal doktorát z východnej teológie. Medzitým bol vysvätený na kňaza 15. februára 1959 v monastieri Grottaferrata pri Ríme, kde žijú mnísi byzantského obradu.

Po návrate do Libanonu zastával funkciu rektora vo veľkom seminári sv. Spasiteľa, kde prednášal teológiu a liturgiku, okrem toho prednášal aj na Univerzite Svätého Ducha v Kasliku (neďaleko Bejrútu). V roku 1962 založil ekumenickú revue Al-Wahadat (Jednota vo viere), prvý ekumenický časopis v arabčine. Synoda melchitskej gréckokatolíckej cirkvi ho vymenovala za tajomníka ekumenickej komisie i liturgickej komisie patriarchátu. Vďaka jeho úsiliu sa v r. 1972 v Bejrúte konal spoločný liturgický kongres gréckokatolíckej a gréckopravoslávnej cirkvi. Bol členom Asociácie teologických inštitútov na Blízkom Východe, veľa cestoval a prednášal na rôznych konferenciách po celom svete.

Významné sú tiež jeho sociálne aktivity v Sýrii, Libanone i Svätej zemi. V roku 1966 sa podieľal na zriadení „Domu Prozreteľnosti" v Salkijeh v Libanone. Toto polyfunkčné centrum zahŕňa sirotinec pre sto chlapcov, technickú školu a stredisko, ktoré usmerňuje mládež pri aktivitách vo farnostiach a v sociálnej sfére. V roku 1971 pripravil projekt Centra pre náboženské vzdelávanie dospelých. Pán požehnal aj túto aktivitu o. Luftiho - viac ako 20 frekventantov centra sa rozhodlo pre kňazskú službu.

Potom, čo v roku 1974 uväznila izraelská polícia arcibiskupa Hilariona Capucciho, bol poslaný do Jeruzalema ako patriarchálny vikár. Postaral sa o rekonštrukciu budovy patriarchátu a pútnického hotela, katedrálu vzkriesenia dal vymaľovať freskami. Tu zriadil aj centrum a knižnicu pre štúdium východných cirkví. V roku 1977 založil nadáciu pre podporu chudobných študentov. 9. septembra 1981 ho svätá synoda zvolila za arcibiskupa a 27. novembra prijal chirotóniu z rúk patriarchu Maxima V. a ďalších dvoch arcibiskupov. V tom istom roku zorganizoval projekt na výstavbu bytov pre chudobné rodiny. Založil niekoľko cirkevných škôl a zdravotných stredísk.

V roku 1986 bol určený za predsedu patriarchálnej liturgickej komisie. Pod jeho vedením vyšli v arabčine 4 zväzky antologiona (časoslov + zborník) a liturgikon. Z jeho ďalšej publikačnej činnosti treba spomenúť *Úvod do duchovného života v byzantskom obrade, Melchitská gréckokatolícka cirkev na II. vatikánskom koncile, Úvod do bohoslužieb a ich symbolov vo východnej cirkvi* a homiletickú zbierku *Hlas pastiera.* Jeho horlivosť sa prejavila naposledy tým, že v júni jubilejného roku 2000 pozval na stretnutie do Jeruzalema všetkých gréckokatolíckych arcibiskupov z celého sveta, aby sa spoločne zaoberali problémami svojich cirkví.

Patriarcha Gregor III. Laham nie je neznámy ani slovenským gréckokatolíkom, mnohí sa s ním stretli počas svojho putovania po Svätej zemi. Stretnutia s našimi pútnikmi boli vždy veľmi srdečné.

Nech Pán sprevádza kroky Jeho Blaženosti Gregora III. v náročnej a zodpovednej službe v cirkvi.

Andrej Škoviera

Pastoračná návšteva o. biskupa Mons. Jána Hirku v Kanade

Myslím, že nikomu z nás neušla radostná správa o vysviacke nového sídelného biskupa pre slovenské gréckokatolícke biskupstvo sv. Cyrila a Metoda v Kanade. Túto radostnú správu sme sa dozvedeli aj prostredníctvom nášho časopisu Slovo v jeho piatom tohtoročnom čísle.

Na vysviacke a inštalácii biskupa Jána Pazaka bol prítomný i náš sídelný biskup Mons. Ján Hirka.

Aj keď stredobodom jeho programu v Kanade bola vysviacka nového biskupa, predsa len, týmto sa jeho program nezačal a ani neskončil.

Do Toronta otec biskup priletel vo štvrtok 8. 2. 2001 vo večerných hodinách. Na letisku ho privítal o. Pavol Tomko CSsR., ktorý pôsobí v torontskej gréckokatolíckej farnosti Narodenia Presvätej Bohorodičky a pán Jozef E. *Suchý*, externý redaktor časopisu Slovo a dlhoročný priateľ otca biskupa.

Na druhý deň, v piatok o 10,00 hod., slúžil otec biskup sv. liturgiu v Chráme Narodenia Presvätej Bohorodičky v Toronte. Po nej sa stretol s veriacimi tamojšej farnosti, ktorí ho veľmi srdečne privítali.

V sobotu 10. 2. 2001 sa stretol s novovymenovaným biskupom Mons. Jánom Pazakom, CSsR a s apoštolským administrátorom Jánom Feckom. Biskupa Jána Pazaka zároveň pozval na návštevu k nám na Slovensko. V popoludňajších hodinách navštívil emeritného biskupa Mons. Michala Rusnáka, CSsR, ktorý spravoval torontské biskupstvo ako jeho prvý biskup od roku 1980 do roku 1996. Od roku 1996 je z veľmi vážnych zdravotných dôvodov pripútaný na invalidný vozík. Bolo to stretnutie veľmi milé. Obidvaja si pospomínali na 17. február 1990, kedy otec biskup Rusnák bol spolusvätiteľom pri vysviacke nášho otca biskupa v prešovskej športovej hale.

V nedeľu 11. 2. 2001 očakávali veriaci otca biskupa v chráme Ochrany Presvätej Bohorodičky vo farnosti Oshawa, ktorá je vzdialená od Toronta 60 km. Tu slúžil otec biskup sv. liturgiu a po nej sa stretol s tamojšími veriacimi. Bolo to veľmi milé stretnutie. Veriaci obkolesili otca biskupa až natoľko, že sa nemohol ísť prezliecť z liturgického rúcha. V oshawskej farnosti pôsobil od roku 1987 do roku 1990 terajší novovysvätený biskup Ján Pazak. Napoludnie sa otec biskup stretol s kanadským biskupom talianskeho pôvodu Angelom v rímskokatolíckej farnosti sv. Cyrila a Metoda v Mississauge, kde je farárom prešovčan o. Miroslav Verčimák. Potom otec biskup modlitbou zahájil slávnostný banket na ktorom sa zúčastnilo okolo dvesto Slovákov z Toronta i z okolia.

V stredu 14. 2. okolo poludnia sa začali schádzať veriaci, kňazi i biskupi do katedrály Premenenia Pána, ktorú dal postaviť rodák z Nového Ruskova, Štefan B. Roman. Pod katedrálou vo veľkej sále sa biskupi, kňazi, speváci i ostatní usporiadatelia pripravovali na slávnosť biskupskej vysviacky, ktorá začala o 14,00 hod. Večer o 18,00 hod. bol slávnostný banket na počesť novovysväteného biskupa.

Vo štvrtok 15. 2. 2001 navštívil otec biskup vdovu po Štefanovi B. Romanovi, pani Bety Romanovú. Pri spoločnej večeri bol prítomný i novovysvätený biskup Ján Pazak a tri dcéry zo siedmich detí Romanovcov: Helena, Angelika a Anička. Spoločne si pospomínali na nebohého Štefana B. Romana, ktorý by sa bol dožil tohto roku 80-ich narodenín (nar. 17. 4. 1921 + 23. 3. 1988). Otec biskup vyzdvihol jeho starostlivosť o gréckokatolíkov v Kanade i jeho zásluhy pri vzniku slovenského gréckokatolíckeho biskupstva sv. Cyrila a Metoda v Toronte. Na záver si všetci spolu zaspievali niekoľko slovenských náboženských i ľudových piesní.

V piatok 16. 2. 2001 navštívil otec biskup farnosť v Hamiltone, kde v dopoludňajších hodinách slúžil sv. liturgiu v chráme Zosnutia Presvätej Bohorodičky. I tu sa po sv. liturgii srdečne pozdravil a porozprával s veriacimi.

Všetko má svoj začiatok i koniec. Sobota 17. 2. 2001 bola posledným dňom pobytu otca biskupa v Kanade. No tento deň však bol o to zaujímavejší a radostnejší, že otec biskup si pripomenul jedenáste výročie svojej biskupskej vysviacky. V dopoludňajších hodinách pri sv. liturgii poďakoval spolu s prítomnými kňazmi za túto jedenásťročnú biskupskú službu. Pri malom posedení, ktoré nasledovalo po sv. liturgii, mu poblahoželali i prítomní zástupcovia farského spoločenstva torontskej farnosti, ktorí sa s ním zároveň rozlúčili a popriali šťastnú cestu domov. Poobede nasledovala cesta na letisko a návrat domov na Slovensko.

Katechizmus katolíckej cirkvi hovorí o biskupoch, že ak sú členmi biskupského kolégia, každý z nich má podiel na starostlivosti o všetky cirkvi. (porov. KKC 886) Pastoračná návšteva nášho otca biskupa Jána sa niesla práve v duchu týchto slov katechizmu a bola pre kanadských gréckokatolíkov veľkou radosťou a požehnaním.

Keram

Posledná rozlúčka s Deziderom Landom

Na Židovskom cintoríne v Prešove sa v stredu 21. februára 2001 o 11. hodine konala posledná rozlúčka s pánom Deziderom Landom, predsedom Židovskej náboženskej obce v Prešove. Na pohrebných obradoch sa zúčastnil aj primátor mesta Prešov Juraj Kopčák a prešovský diecézny biskup Mons. Ján Hirka, ktorý na cintoríne predniesol smútočný príhovor. Dezider Landa zomrel náhle v pondelok 19. februára vo veku 89 rokov. Jeho hlboké príhovory a myšlienky zaznievali často pri rôznych slávnostných príležitostiach a udalostiach, ktoré organizovalo Gréckokatolícke biskupstvo v Prešove, najmä v uplynulom Jubilejnom roku 2000. Židovská náboženská obec v Prešove a rovnako aj všetci obyvatelia mesta strácajú v ňom nielen veľkého humanistu, filozofa, pamätníka, ale predovšetkým veľkého človeka. Dezider Landa patril k tým, ktorí sa vo výraznej miere zaslúžili o budovanie a rozvíjanie židovsko-kresťanského dialógu nielen na miestnej, ale aj na celoslovenskej úrovni.

- mp -

Nový apoštolský nuncius pre Slovensko

Vo štvrtok 8. februára vymenoval pápež Ján Pavol II. za nového apoštolského nuncia v Slovenskej republike Mons. Henryka Józefa Nowackého, ktorého zároveň povýšil na titulárneho arcibiskupa Blerského.

Mons. Nowacki sa narodil 11. augusta 1946 v Gunzenhausene v Nemecku. Kňazskú vysviacku prijal 30. mája 1970 a po získaní doktorátu cirkevného práva vstúpil do diplomatických služieb Svätej stolice. Pracoval na jej zastupiteľských úradoch v Paraguaji a Angole. Po návrate do Ríma pôsobil v prvej sekcii štátneho sekretariátu.

Nový pápežský vyslanec ovláda okrem poľského jazyka aj francúzštinu, taliančinu, nemčinu, ruštinu, španielčinu a portugalčinu. Na poste apoštolského nuncia vystrieda Mons. Luigiho Dossenu, ktorý bol do diplomatických služieb na Slovensku vymenovaný 2. marca 1994.

Dôvodom výmeny bola diplomatická prax Svätej stolice, podľa ktorej je obvyklá dĺžka diplomatických služieb nuncia v jednej krajine ohraničená piatimi rokmi.

(Podľa Sala Stampa – kž)

Netradičná evanjelizácia

V posledných dňoch druhého tisícročia zazneli pri jednom príhovore z úst hlavy katolíckej cirkvi pápeža Jána Pavla II. takéto slová: „Nech sa Sväté písmo stane v treťom tisícročí modlitebnou knihou pre každého kresťana."

V duchu týchto slov sa asi pred rokom rozbehla nová biblická evanjelizácia aj v našom meste, vo Vranove nad Topľou, konkrétne v gréckokatolíckom farskom spoločenstve pri chráme Najsvätejšej eucharistie, pod duchovným vedením správcu farnosti Mgr. Ľubomíra Nováka.

Od novembra 1999 bolo v spomínanej farnosti usporiadaných 5 biblických kurzov: trikrát kurz Filip pre 220 účastníkov, dvakrát kurz Emauzy pre 150 účastníkov, a v blízkej budúcnosti v dňoch 15. – 18. 3. 2001 sa uskutoční kurz Jozue.

O čo vlastne v tejto evanjelizácii ide? Kurz Filip je zameraný na prehĺbenie vzťahu k živej osobe Ježiša Krista, kurz Emauzy je o tom, ako si zamilovať Bibliu – napísané Božie slovo a kurz Jozue ponúka duchovné zbrane proti každému zlu.

Tieto kurzy ako aj ďalšie aktivity priniesla na Slovensko Komunita „Jána Krstiteľa", založená v katolíckej cirkvi v Taliansku, v roku 1979. Jej pôsobenie schválili tak košický arcibiskup Mons. Alojz Tkáč, ako aj prešovský biskup Mons. ThDr. h. c. Ján Hirka. Centrom Komunity „Ján Krstiteľ" na Slovensku je Zlatá Idka a jej pastierom je Vdp. Milan Bednárik, ktorý bude viesť aj kurz Jozue v našom meste.

Okrem biblických kurzov sú ťažiskom činnosti komunity tzv. domy modlitby, ktoré stoja na štyroch pilieroch:

1. vlastný dom alebo byt
2. Božie slovo – Biblia
3. pozvanie alebo prijatie každého blížneho
4. spoločná modlitba.

Ovocím domu modlitby sú ľudia obnovení vo viere, v láske k Bohu a k blížnym a uzdravenie v telesnej i duchovnej oblasti. Vďaka Bohu, je vo Vranove už 6 domov modlitby, v Nižnom Kručove 4, v Slov. Kajni 1 a v Komáranoch 1.

Taká veľká je moc Božieho slova, ak toto slovo prebýva medzi ľuďmi. Slúžia k tomu aj pravidelné stretnutia Gréckokatolíckej biblickej školy, ktoré vedie každý pondelok o 19,00 hod. Mgr. Ľubomír Novák v pastoračnej hale farského centra. Mnohí tam už objavili tú najlepšiu životnú orientáciu i správne riešenie svojich osobných i iných ťažkostí.

M. Jakubek

Sväté misie vo Veľkom Lipníku

V dňoch 3. – 11. 2. 2001 sa v gréckokatolíckej farnosti Veľký Lipník uskutočnili sväté misie. Tieto misijné dni v našej farnosti obnovili otcovia redemptoristi po celých 54 rokoch. Tak ako vtedy, aj teraz pod misijným vedením otcov redemptoristov z michalovskej gréckokatolíckej viceprovincie, menovite viceprovinciálom o. Jozefom Jurčenkom a o. Antonom Verbovským, sa svojou misijnou činnosť snažili obnoviť a upevniť duchovnú vieru veriacich našej farnosti. Týchto svätých misií sa zúčastňovali aj veriaci z filiálnej obce Stráňany a okolitých farností.

Program počas týchto dní bol veľmi pestrý. Každý podvečer sme sa stretávali na sv. liturgiách, kde nám v kázňach boli podané jednotlivé témy, ako napr.: Boh je láska, Hriech, Obrátenie, Smrť, Ježiš Kristus - Pán, Eucharistia, Panna Mária a Modlitba. Pred sv. liturgiami otcovia vysluhovali sviatosť zmierenia a potom sa konali stavovské stretnutia žien, mužov, detí i mládeže. Mali sme možnosť vidieť film Ježiš podľa Lukáša. Otcovia misionári nezabudli ani na chorých a starých z celej dediny. Počas jedného dňa ich navštívili v ich rodinných príbytkoch. Veriaci mali možnosť obnoviť si krstné a manželské sľuby. Chorí a starí prijali sviatosť pomazania chorých. V stredu večer sme mali v našej dedine Krížovú cestu. Tí veriaci, ktorí sa zúčastnili na týchto svätých misiách, si určite odniesli veľkú duchovnú podporu a posilu do svojich ďalších dní života. Na tieto kázne, ktoré odzneli počas týchto svätých misií, určite dlho nezabudneme.

Sväté misie boli ukončené v nedeľu myrovaním, pri ktorom dostal každý z našej farskej rodiny obrázok Panny Márie, Matky Ustavičnej pomoci, ktorý bude pripomínať tieto dni v našej farnosti. Po myrovaní nasledovalo posvätenie misijného kríža.

Za túto nevšednú a nie častú udalosť, ešte raz patrí naše poďakovanie otcom redemptoristom, ako aj správcovi našej farnosti o. Miroslavovi Šimkovi.

Š. Krajger

Kvetná nedeľa 2001

Biskupi znova s mládežou

8. apríla 2001 na Kvetnú nedeľu sa v Michalovciach uskutoční stretnutie mládeže s košickým exarchom o. Milanom Chauturom. Stretnutie sa začne archijerejskou sv. liturgiou vo farskom chráme o 11. hodine. Po nej sa mládež presunie na samotné stretnutie, ktoré sa začne o 13. hodine, s týmto programom: V úvodnom príhovore vladyka Milan privíta všetkých prítomných, potom bude nasledovať dialóg s mládežou a po ňom prezentácia jednotlivých protopresbyteriátov.

Na Kvetnú nedeľu 8. apríla 2001 sa v prešovskej katedrále uskutoční tradičné stretnutie našej mládeže s o. diecéznym biskupom Mons. ThDr. h. c. Jánom Hirkom s týmto programom:

Mládež sa zúčastní na sv. liturgii o 11.45 hod. v katedrále. Po skončení sv. liturgie sa mládež presunie do Čierneho orla, kde bude pripravené malé občerstvenie. O 13.45 hod. sa začne oficiálne stretnutie s o. biskupom. Po jeho skončení sa mladí, ktorí nie sú časovo obmedzení (spoje domov), presunú do katedrály, kde o 16. hod. bude pobožnosť krížovej cesty. Žiadame oo. duchovných, aby mládež svojich farností pripravili na toto stretnutie po stránke organizačnej a tiež programom, s ktorým vystúpia. Stretnutie bude vhodnou príležitosťou na slávenie Veľkého týždňa a duchovnou prípravou na sviatky nášho vykúpenia.

Prosíme, aby oo. duchovní nahlásili počet mladých z farnosti o. dekanovi, ktorý to nahlási na náš úrad do 30. marca 2001.

GKAE, GKBÚ

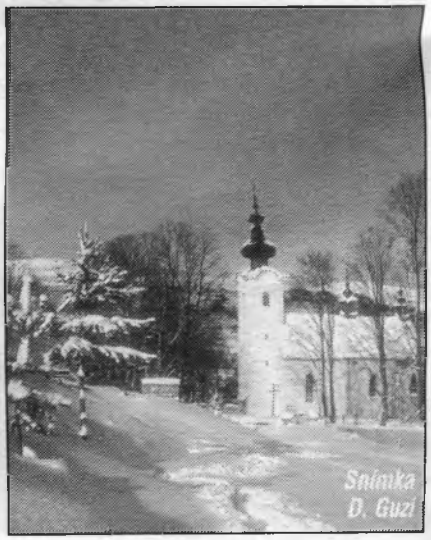

Kalendárium

19. marec	Jozef
20. marec	Víťazoslav
21. marec	Blahoslav
22. marec	Beňadik
23. marec	Adrián
24. marec	Gabriel
25. marec	Marián
26. marec	Emanuel
27. marec	Alena
28. marec	Soňa
29. marec	Miroslav
30. marec	Vieroslava
31. marec	Benjamín
1. apríl	Hugo

Blahoželáme!

Receptár

ZEMIAKOVÉ POSÚCHY (PLACKY, LOKŠE)

80	dkg	zemiakov
12	dkg	hrubej múky
1	vajíčko	
8	dkg	masti
	soľ	

POSTUP:

V šupke uvarené zemiaky olúpeme, pretlačíme cez sitko alebo pomelieme a na doske zamiesime s múkou, soľou a vajíčkom. Z vypracovaného cesta pokrájame rovnaké kúsky (ako malý zemiak), ktoré natenko rozvaľkáme a na suchej platni na sporáku alebo v panvici upečieme do ružova. Aby sa posúchy nenafúkli, ešte pre pečením ich popicháme vidličkou. Upečené poukladáme do hrnca nad paru, dobre pomastíme a prikryté necháme zmäknúť.

Podávame skrútené k čaju.

Vladimír Sergejevič Solovjov: Rusko a univerzálna cirkev

Ústav pre vzťahy štátu a cirkví v spolupráci s Náboženským vydavateľstvom PETRA Prešov, Bratislava 2000, 224 strán

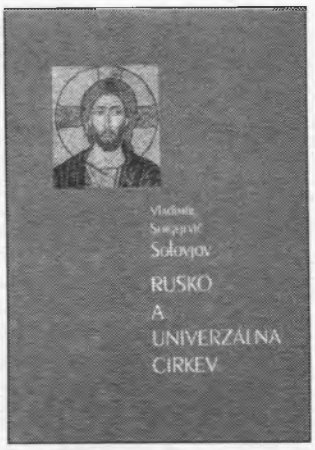

„Nie je možné, aby všeobjímajúci zmysel sveta bol iba v našej mysli. Oná jednota, ktorou sa udržiava a spája svet, nemôže byť iba abstraktnou ideou."
Vladimír Sergejevič Solovjov

Dvomi vydavateľskými počinmi si v roku 2000 Ústav pre vzťahy štátu a cirkví pripomenul sté výročie úmrtia najvýznamnejšieho ruského náboženského filozofa Vladimíra Sergejeviča Solovjova. Štúdia Prof. Jána Komorovského (prof. PhDr. Ján Komorovský, CSc., rusista a nestor religionistiky na Slovensku) *Solovjov a ekumenizmus* a jedno z ťažiskových Solovjovových diel *Rusko a univerzálna cirkev*, vydané v spolupráci s vydavateľstvom PETRA v Prešove, sa práve v týchto dňoch dostávajú na náš knižný trh.

V. S. Solovjov (16. 1. 1853 Moskva – 31. 7. 1900 Uzkoje pri Moskve) bol filozofom, teológom, básnikom a žurnalistom. Svojím dielom a osobným svedectvom ovplyvnil plejádu významných mysliteľov (napr. Berďajeva, Bulgakova, Losského, Trubeckých, Merežkovského, Florenského, Karsavina, Franka, Šestova,...) Je považovaný za zakladateľa ruského symbolizmu, knieža Peter Volkonskij ho nazval duchovným otcom ruského katolicizmu, Ivan Dejbner prorokom svätej jednoty a K. Pflegner konštatuje, že sa v ňom zjavuje celý problém zjednotenia cirkví (por. Predhovor Jána Mastiliaka In: SOLOVIEV, V. *Rusko a všeobecná cirkev.* Trnava: SSV, 1947, s. 15). Základom jeho intelektuálneho úsilia je hlboká myšlienka bohočlovečenstva, na ktorej *„začína úsilie ruského náboženského myslenia o premenu askézy východného mníšstva na kultúru, spoločnosť a dejiny"*(AMBROS, P *Meditace boholidství Vladimíra Solovjova.* In: SOLOVJOV, V. *Čtení o boholidství.* Velehrad: Refugium Velehrad-Roma, 2000, s. 16). M. Aksionov–Mejerson napísal, že podľa Solovjova viera v Boha a viera v človeka dôsledne presadzovaná do života, sa spájajú a vzájomne dopĺňajú v jednej celistvej pravde. Táto pravda sa plne realizuje v bohočlovečenstve, v spojení ľudskej a božskej prirodzenosti, uskutočnená v Ježišovi Kristovi musí sa uskutočniť aj v celom ľudstve. Stredobodom bohočlovečenského procesu je cirkev, ale tento proces zahŕňa aj všetky prvky ľudských dejín, aj tie, ktoré sa rozvíjajú mimo kresťanstva a zdanlivo mu protirečia. Všeobsiahle bohočlovečenstvo, na ktorom sa všetci zúčastňujú, aj tí, ktorí v Krista neveria, je uskutočniteľné, pretože prirodzenosť človeka je spoločná s ľudskou prirodzenosťou Krista. Preto sú celé dejiny ľudstva vo svojej jednote bohočlovečenským procesom. (in: KOMOROVSKÝ, J. *Vladimír Sergejevič Solovjov a jeho duchovné základy života;* in: SOLOVIOV, V. S. *Duchovné základy života.* Trnava: SSV, 1993, s. 123) Treba však zdôrazniť, že Solovjovova myšlienka všejednoty a bohočlovečenstva nie je všezastrešením bez rozlišovania v štýle New Age, ale totálnym tendovaním všetkého stvorenstva k Bohu.

Solovjov veľmi túžil po obnove, oživení a skutočnej realizácii kresťanstva v každej oblasti, po prežiarení celého ľudstva i sveta Božím Duchom. Hlásaniu a uskutočňovaniu tohto cieľa programovo zasvätil celý svoj život, realizujúc ho v rôznych obdobiach sebe vlastným spôsobom, ako docent filozofie na moskovskej univerzite, neskôr súkromný docent prednášajúci aj na univerzite v Petrohrade, člen a aktivista viacerých akadémií, spisovateľ a publicista, no v prvom rade ako človek, ktorý sa svojím životom zo všetkých síl snažil uskutočňovať to, čo hlásal.

Solovjovova kniha RUSKO A UNIVERZÁLNA CIRKEV vychádza na Slovensku stojeden rokov po svojom prvom vydaní v Paríži a päťdesiattri rokov po svojom prvom a donedávna ostatnom slovenskom vydaní. (SOLOVIEV, V S. *Rusko a všeobecná cirkev.* Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1947. Z francúzskeho originálu *La Russie et l´Église universelle* preložil a predhovor napísal Ján Mastiliak, CSsR.) Nové vydanie – upravené a prepracované Prof. Jánom Komorovským, ktorý Mastiliakov preklad konfrontoval s ruským prekladom G. A. Račinského (*Rossija i vselenskaja cerkov.* Moskva, 1911), prácami Solovjovovho synovca Sergeja Michajloviča (*Žizň i tvončeskaja evoľucija Vladimira Solovjova.* Brusel: Žizň s Bogom, 1977), Alexeja Fjodoroviča Loseva (*Vl. Solovjov.* Moskva: Mysľ, 1983; *Vladimir Solovjov i jego vremja.* Moskva, 1990) a iných, doplnil knihu edičnými poznámkami a doslovom *Vladimír Sergejevič Solovjov a jeho posolstvo všejednoty a univerzalizmu* – však nie je len nostalgickou spomienkou pri príležitosti stého výročia Solovjovovho úmrtia, ale konkrétnym príspevkom do diskusie o pravej jednote a skutočnom zjednotení, aby v nás rástol zárodok Svätého Ducha, ktorého sme všetci dostali, a skrz nás pretváral kultúru, spoločnosť aj dejiny.

Michaela Moravčíková

Ako sa dostane Jakub do Egypta?

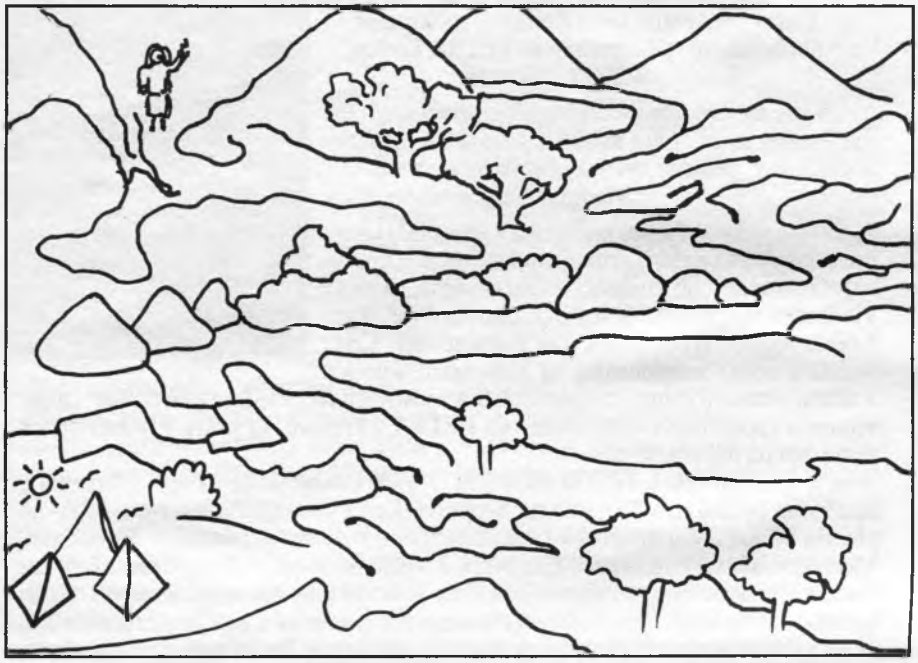

Abrahám hľadá svoj nový domov.

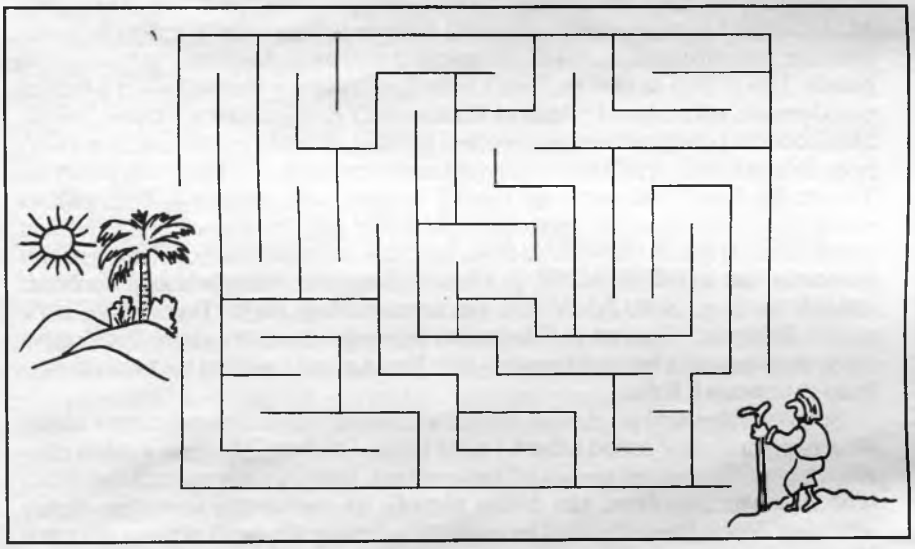

Dnes sme si pre Vás pripravili trochu ľahšie hádanky.
Správne riešenie krížovky z minulého čísla: *„Vierou spoznávam Božiu dobrotu.“*

miléniová súťaž s PETROU

KUPÓN 5***

Dnešné otázky:

1. Ako sa volalo miesto, kde sv. Nikóna prepodobného stretol biskup Thodosios?
A-Ganos; B-Chios; C-Neapol
2. Akému sviatku je zasvätený Katedrálny chrám v Toronte?
A-Narodenia Presvätej Bohorodičky; B-Premenenia Pána; C-sv. Michala
3. Akou skratkou sa označuje kódex východných cirkví?
A-CIC; B-CSsR; C-CCEO

Odpovede s vystrihnutým logom súťaže a kupónom zasielajte na adresu redakcie s označením: miléniová súťaž do 17.03. 2001, alebo ich doručte do redakcie na Hlavnej 3 v Prešove.

Vo veľkonočnom čísle uverejníme mená desiatich výhercov, ktorí získajú vecné ceny (1. cena: nákup v hodnote 500,- Sk v predajni PETRA Prešov, 2.-5. cena predplatné časopisu Slovo na rok 2002, 6.-10. cena spevník Duchovné piesne pre gréckokatolíkov.)

Výzva!

Redakcia časopisu Slovo vyzýva víťazku fotografickej súťaže Luciu Komanickú, aby sa písomne, alebo telefonicky prihlásila v redakcii.

S úsmevom na záver

V reštaurácii hrá hudba. Hosť zavolá hlavného čašníka:
- Prosím vás, hrá táto hudba všetko, čo si hostia želajú?
- Samozrejme, pane...
- Tak im povedzte, nech idú hrať biliard!

Sudca sa pýta:
- Svedkyňa, koľko máte rokov?
- Hneď to vyrátam – keď som sa vydávala, mala som 20 a manžel 40, teda bola som od neho o polovicu mladšia. Teraz má manžel 70, takže ja mám 35.

Janko, keď kašleš, musíš si dať ruku pred ústa!
- Už som to viac ráz skúšal, ale kašlem stále, vôbec to nepomáha.

Výhercovia predplatiteľskej súťaže Slova:

Edita Bobáková, Prešov; Irena Mikiošová, Jastrabie; Mária Kuzmová, Vanchovce; Anton Babják, Záluzie; Mikuláš Gyorgy, Radzovce; Ing. Cyril Dujava, Prešov; Fedor Suvák, Svidník; Ladislav Olexa, Moravany; Katarína Fenárová, Ďurďošík, Pavel Čisárik, Prešov

Všetkým výhercom úprimne blahoželáme.

SPOLOK SVÄTÉHO CYRILA A METODA

OBNOVENIE SKUPINOVÉHO ČLENSTVA

Jedným z druhov členstva v Spolku sv. Cyrila a Metoda je členstvo skupinové. Môže ním byť farnosť, reh. dom, náboženská obec, spoločenstvo a pod., ktoré súhlasia s poslaním spolku a chcú ho spoločensky a hmotne podporovať. Skupinové členstvo trvá desať rokov a môže byť obnovené po zaplatení nového skupinového príspevku. Vstupný poplatok je 450 Sk, každoročný príspevok je 80 Sk.

Hneď v prvom roku znovuzaloženia spolku (1991) sa za skupinových členov prihlásilo 61 spoločenstiev, z nich 42 gréckokatolíckych farností. Boli by sme veľmi radi, keby svoje členstvo v tomto roku obnovili. Výbor spolku týmto našim skupinovým členom pošle list a poštovú poukážku.

ĎALŠÍ ZAKLADAJÚCI ČLENOVIA

Vo výročný deň skonu sv. Cyrila Filozofa – 14. februára t. r. – pribudla ďalšia prihláška za zakladajúceho člena spolku.

Je ním HELic. Jozef Krištof, kňaz Košickej arcidiecézy, ktorý v súčasnosti pôsobí v Pápežskom slovenskom ústave sv. Cyrila a Metoda v Ríme. Cyrilometodská problematika je mu blízka, ako to prezrádza aj názov jeho licenčnej práce, ktorú predložil na Fakulte cirkevných dejín Pápežskej gregoriánskej univerzity v Ríme: Le missioni cirillo-metodiane. Le fonti ed il problema dell´interpretazione (Cyrilo-metodské misie. Pramene a problém interpretácie).

Od toho istého dňa je ďalším zakladajúcim členom nášho spolku jedna z najmladších farností Košického apoštolského exarchátu – Farnosť sv. Petra a Pavla v Košiciach – Západ (na Terase), v ktorej má náš spolok 118 riadnych členov. Dôverníčkou je obetavá pani Helena Mikitová.

Záleží na prahu tretieho tisícročia aj vám na poznaní a rozvoji odkazu solúnskych bratov? Informácie o druhoch a podmienkach členstva vám ochotne poskytne ústredie spolku v Michalovciach.

-pk-

NAŠI JUBILANTI

V marci t. r. sa významného životného jubilea dožívajú títo naši členovia:

MUDr. Stanislav Juhás, CSc., z Košíc; Angela Kločanková zo Zbudze; Elena Lukačková z Ľubotíc; Mária Onderková z Ďačova a Jozef Stanko z Humenného.

Mária Ferencová z Cabova; Jozef Chlebničan z Kriváňa a Mikuláš Salontay z Trhovišťa.

Anna Gačková z Petroviec nad Laborcom; Michal Hreňko zo Sobraniec; Juraj Hudák z Cabova; o. Pavol Janovič, SJ, z Trnavy; Jozef Kačúr z Vranova nad Topľou-Čemerného; Anna Kaliňaková zo Svidníka; Mária Lacová zo Svidníka; Anna Malá zo Zemplínskeho Hradišťa; Mária Mižičková z Lekároviec; Konštantín Molčani z Košíc; Mária Sabová z Trhovišťa; Ján Schudich z Kráľovského Chlmca; Mária Staščinská z Kusína; doc. PhDr. Štefan Švagrovský z Bratislavy; Ján Varmeďa z Ruskoviec; Jozef Toma st. z Kazimíra a Filomena Zužová zo Zbudze.

Eva Andrijková z Chmeľova; Juraj Čižmár z Kazimíra; Ján Hakoš zo Sobraniec; Veronika Mihoková zo Sečoviec; Katarína Nemčoková z Popradu; Jolana Petríková z Košíc; Mária Sokolová zo Svidníka; Ján Tkáč z Trhovišťa a Júlia Zozuláková z Čertižného.

Juraj Beľan z Baškoviec; Ján Hreha zo Slavkoviec; Helena Kováčová z Breziny; Anna Krasnovská z Bunkoviec a Jozef Ňachaj z Ruskej Novej Vsi.

Čestný predseda spolku Jozef Knežo zo Stropkova a Michal Mikita z Martina.

Všetkým jubilantom vyprosujeme hojnosť Božích milostí. Na mnoho rokov, šťastných rokov.

ŠTEDRÉ SRDCIA

Na podporu Spolku sv. Cyrila a Metoda prispeli:

Z BRATISLAVY - Michal Džatko 220 Sk; Marta Hattalová 70 Sk; JUDr. Andrej Huorka 220 Sk; MUDr. Mária Kvetanová 300 Sk; Ing. Pavol Lunter 120 S; Michal Vaško 120 Sk a Ivan Želinský 120 Sk.

Z ČERVENEJ VODY – Verona Džačovská 70 Sk; Oľga Karafová 60 Sk; Mária Karafová 120 Sk; Margita Karafová 50 Sk a Mária Mojzešová 70 Sk.

Z DRIENICE – Anna Birčáková 100 Sk; Oľga Fechová 100 Sk; Gréckokatolícky farský úrad 100 Sk; Peter Javorský 120 Sk; Helena Krajňáková 50 Sk; Margita Olejárová 100 Sk; Vincent Sedlák 60 Sk; Anna Staneková 60 Sk; Anna Šurinová 100 Sk; Helena Šurinová 100 Sk; Mária Šurinová 60 Sk a o. Juraj Zimovčák 100 Sk.

ZO SEČOVIEC – Bohuznáma 20 Sk; Bohuznáma 100 Sk; Michal Bidleň 50 Sk; Ján Čontoš; Mária Danková 50 Sk; Michal Janoško 40 Sk; Anna Koščová 50 Sk; Mária Miklošová 100 Sk; Veronika Mirová 100 Sk a Anna Rudiková 50 Sk.

Za dary Pán Boh zaplať!

BLAHOŽELANIA

Dňa 23.3. 2001 sa náš duchovný otec, správca farnosti Zdoba, **Jozef Miňo** dožíva požehnaných **30-tich** rokov.

Ďakujeme Nebeskému Otcovi za to, že našu farnosť obdaroval kňazom podľa Ježišovho Srdca, ktorý ju v láske a Božej bázni spravuje.

Pri tejto príležitosti Vám môžeme len a len ďakovať, blahoželať a priať do ďalších rokov života veľa Božích milostí, pevné zdravie, veľa lásky, spokojnosti a pohodu, šťastný život bez starostí a vždy dobrú náladu.

Veriaci z farnosti Zdoba

Dňa 21. 2. 2001 sa náš duchovný otec, správca farnosti Banské, **Mgr. Štefan Kopčák** dožil životného jubilea.

Pri tejto príležitosti vyprosujú duchovnému otcovi za obetavú činnosť a bohatú pastoračnú prácu od Pána Boha, nášho Ježiša Krista hojnosť Božích milostí, pevné zdravie,

ochranu a pomoc Panny Márie na mnoho blahých a šťastných rokov.

Veriaci z Banského

OZNAM

Diecézny katechetický úrad Gréckokatolíckeho biskupstva v Prešove oznamuje všetkým katechétom, učiteľom Náboženskej výchovy a záujemcom o vyučovanie Náboženskej výchovy, že v školskom roku 2001/2002 budú pre všetkých udeľované nové katechetické kanonické misie. Termín podania žiadosti je do 30. 3. 2001. Tlačivo žiadosti a potrebné informácie dostanete na adrese: DKU, ul. P. P. Gojdiča 2, v Prešove (v budove Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty, 2. poschodie, č. d. 48 a 49) v pracovných dňoch od 9,00 – 15, 00 hod.

o. A. Pribula, riaditeľ DKU

Som gréckokatolík

PS:

A som na to hrdý!!!

SČÍTANIE ĽUDU

26. MÁJ 2001

Fotografia: Dionýz Dugas
Grafický návrh: Juraj Gradoš